

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра туризму та рекреації

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Проектування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківській області для міжнародного ринку»

Студентки 2 курсу, 9 групи,
освітнього ступеня «магістр»,
спеціальності 242 «Туризм»,
спеціалізації «Міжнародний
туристичний бізнес»

підпис студента

Криломака Анна
Анатоліївна

Науковий керівник
канд. геогр. наук,
доцент

підпис керівника

Мазурець Роман
Русланович

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук,
професор

підпис керівника

Михайліченко Ганна
Іванівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу

Кафедра туризму та рекреації

Освітній ступінь «магістр»

Спеціальність 242 «Туризм»

Спеціалізація «Міжнародний туристичний бізнес»

Затверджую

Зав. кафедри

Т. І. Ткаченко

« ____ » _____ 202__ р.

Завдання

на випускню кваліфікаційну роботу студентці

Криломаці Анні Анатоліївні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: |

«Проектування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківській області для міжнародного ринку»

Затверджена наказом КНТЕУ від «29» грудня 2020 р. № 3953.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 19.11.2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Мета роботи: проектування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківській області для міжнародного ринку (на матеріалах ТОВ «ДЖОІН АП», м. Київ)

Об'єкт дослідження: процес проектування туристичного продукту дитячого оздоровчого туризму.

Предмет дослідження: : теоретичні, методологічні та практичні засади процесу

проектування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківській області для міжнародного ринку

4. Консультанти по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультивання:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано
1	Мазурець Р. Р.		
2	Мазурець Р. Р.		
3	Мазурець Р. Р.		

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

1.1. Сутність та наукові засади дитячого оздоровчого туризму

1.2. Методологія проектування продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДУМОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

2.1. Ресурсний потенціал оздоровчого туризму Івано-Франківської області

2.2. Аналіз ринку дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області

2.3. Стейкхолдери проєктів туристичного продукту на міжнародному ринку дитячого оздоровчого туризму

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

3.1. Обґрунтування передумов та створення проєкту оздоровчого турпродукту для дітей в Івано-Франківській області

3.2. Ефективність реалізації дитячого туристичного продукту Івано-Франківської області на міжнародному ринку оздоровчого туризму

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи:

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Вибір і затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	01.09.2020-29.12.2020	19.09.2020
2.	Оформлення і затвердження завдання на роботу	30.12.2020-31.01.2021	18.01.2021
3.	Написання та попередній захист 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	01.02.2021 - 30.04.2021	05.04.2021
4.	Написання та оформлення наукової статті	до 30.04.2021	26.04.2021
5.	Написання та попередній захист 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	01.05.2021-10.10.2021	16.08.2021
6.	Написання та попередній захист 3 розділу випускної кваліфікаційної роботи у наукового керівника	11.10.2021-31.10.2021	25.10.2021
7.	Оформлення випускної кваліфікаційної роботи за структурою, представлення роботи на кафедрі та попередній захист у комісіях	01.11.2021-08.11.2021	05.11.2021
8.	Доопрацювання, оформлення, друкування, підготовка матеріалів до захисту	09.11.2021-18.11.2021	16.11.2021
9.	Представлення готової зшитої випускної кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 19.11.2021	18.11.2021
10.	Захист випускної кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії	Згідно з розкладом	07.12.2021

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 202__ р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи: _____ Мазурець Р. Р.
(прізвище, ініціали, підпис)

9. Гарант освітньої програми: _____ Михайліченко Г. І.
(прізвище, ініціали, підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____
(прізвище, ініціали, підпис)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

Відмітка про попередній захист _____ (ІПБ, підпис, дата)

Випускна кваліфікаційна робота студента _____
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____ Ткаченко Т. І.
(підпис, прізвище, ініціали)

« » _____ 2021 г.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ	10
1.1. Сутність та наукові засади дитячого оздоровчого туризму	10
1.2. Методологія проєктування продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.....	15
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕДУМОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	21
2.1. Ресурсний потенціал оздоровчого туризму Івано-Франківської області	21
2.2. Аналіз ринку дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області	28
2.3. Стейкхолдери проєктів туристичного продукту на міжнародному ринку дитячого оздоровчого туризму.....	32
Висновки до розділу 2	39
РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ	40
3.1. Обґрунтування передумов та створення проєкту оздоровчого турпродукту для дітей в Івано-Франківській області	40
3.2. Ефективність реалізації дитячого туристичного продукту Івано- Франківської області на міжнародному ринку оздоровчого туризму	47
Висновки до розділу 3	51
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність дослідження. Туризм – це галузь економіки, яка здатна змінити міжнародний розвиток країни. Туризм – найбільший сектор послуг у світі, на який припадає близько 10 відсотків світового ВВП. Комплексне дослідження аспектів туризму є актуальною проблемою, що зумовлено його багатогранністю та соціальною значимістю. Можна з упевненістю сказати, що туризм став однією з невід’ємних частин життя людей у більшості країн світу і є одним із найперспективніших напрямків соціально-економічної діяльності у 21-му столітті.

Ринок дитячого оздоровчого туризму в Україні наразі реформується та диверсифікується. Споживачам туристичних продуктів дитячого оздоровчого туризму надходять пропозиції від підприємств з різними формами власності, розробляються та вдосконалюються програми оздоровчо-лікувального, розважального та освітнього змістів, формується політика ціноутворення, а також варіюється географія дитячого оздоровчого туризму. Також небагато туристичних компаній, що спеціалізуються на оздоровчому туризмі для дітей, тому рівень конкуренції в цьому сегменті є відносно невисоким. У той же час проводиться мало досліджень з детальним аналізом стану та перспектив розвитку дитячого оздоровчого туризму в країні, а також з якими проблемами стикаються всі учасники туристичного ринку, особливостей, пов'язаних із значними сезонними коливаннями в цьому сегменті, та особливої відповідальності суб'єктів туристичної діяльності.

Аналіз останніх наукових публікацій. Багато вчених звертали увагу на вивчення дитячого оздоровчого туризму в Україні, зокрема, Бейдик О.О. [5], Долгова К.С., Малиновська О.Ю. [17], Нікітенко С.І. [19], Калініченко А.Г. [14], Плешивцова М.В. [22], Чертовська Д.В. [30], Коцан Н.Н. [16] тощо. Таким чином, автори зазначають, що розвиток дитячого оздоровчого туризму є важливим елементом розвитку економіки країни. Питання оздоровлення та відпочинку дітей визначає рівень життя населення та розвиток держави в цілому [7]. Важливий внесок у вивчення цього напрямку туризму належить

працям Колотухи О.В. На його думку, дитячий оздоровчий туризм - це рекреаційна діяльність дітей, спрямована на задоволення різноманітних потреб особистості, зокрема, оздоровчих, спортивних та пізнавальних, поза місцем постійного проживання та навчання [2].

Метою роботи є дослідження особливостей та методології проєктування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей. Досягнення мети роботи передбачає вирішення таких завдань:

- уточнити зміст поняття «дитячий оздоровчий туризм»;
- охарактеризувати методологію проєктування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей;
- дослідити ресурсний потенціал оздоровчого туризму Івано-Франківської області;
- проаналізувати ринок дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області;
- дослідити стейкхолдерів проєктів туристичного продукту на міжнародному ринку дитячого оздоровчого туризму;
- обґрунтувати передумови та створення проєкту оздоровчого турпродукту для дітей в Івано-Франківській області;
- дослідити ефективність реалізації дитячого туристичного продукту Івано-Франківської області на міжнародному ринку оздоровчого туризму.

Об'єктом дослідження виступає процес проєктування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади проєктування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є прикладне наукове дослідження, аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, статистично-економічні методи.

Інформаційна база. Основними інформаційними джерелами, що були використані в процесі виконання випускної кваліфікаційної роботи є матеріали наведені в вітчизняній та закордонній літературі, законодавчих та нормативних

актах, статистичні дані Державної служби статистики України.

Наукова новизна одержаних результатів. В роботі запропоновано новий туристичний продукт у сфері дитячого оздоровчого туризму в Івано-Франківській області, який буде доцільно запровадити для міжнародного ринку.

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні положень, висновків та рекомендацій, що можуть бути методичною основою для розроблення ефективного інструментарію управління розвитком туристичного бізнесу.

Апробація результатів дослідження. Положення, викладені у випускній кваліфікаційній роботі, відображено у науковій статті «Теоретичні засади проєктування дитячого оздоровчого туризму для міжнародного ринку» (див. Додаток А).

Структура та обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел і викладена на 72 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

1.1. Сутність та наукові засади дитячого оздоровчого туризму

Дитячий оздоровчий туризм робить дуже значний внесок у соціальний розвиток країни, оскільки фізичне та моральне здоров'я молодого покоління є однією з основоположних умов у забезпеченні ефективного розвитку держави у найближчому майбутньому.

Чисельність дітей в Україні у віці 0-17 років становила на 1 січня 2020 року 7533,9 тис. осіб (18,1% від загальної чисельності населення) [48]. Значна увага приділяється оздоровленню та відпочинку даної категорії населення країни.

Розкриваючи зміст даного пункту, спочатку доцільно визначити зміст понять дитячого оздоровчого туризму. Розглянемо існуючі визначення поняття «дитячого оздоровчого туризму» у трактуванні різноманітних авторів (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Визначення поняття «дитячий оздоровчий туризм» у трактуванні різних авторів

Автор поняття	Визначення поняття
1	2
Колотуха О. В. [10]	Дитячий оздоровчий туризм це – рекреаційна діяльність дітей, спрямована на задоволення оздоровчих, спортивних та пізнавальних потреб особистості поза місцем постійного проживання й навчання.
Мельнійчук М. М. та Зейко В.О. [18]	Дитячий оздоровчий туризм – це організовані рекреаційні заходи для осіб до 18 років поза межами їхнього постійного місця проживання та навчання, пов'язані із використанням позаурочного часу для оздоровчої, виховної, культурно-пізнавальної, краєзнавчої та спортивної діяльності.

1	2
Романова Н. В. [32]	Дитячий оздоровчий туризм – це тимчасові виїзди (подорожі) дітей з метою відпочинку, навчання, участі в різних заходах, оздоровлення, що організовані спеціалізованими підприємствами, які забезпечують комплекс специфічних послуг.

**Джерело: [10,18,32]*

Проаналізувавши існуючі трактування поняття «дитячий оздоровчий туризм» можна сформувати узагальнене його визначення: «Дитячий оздоровчий туризм – це тимчасові виїзди осіб до 18 років поза межами їхнього постійного місця проживання та навчання, з метою відпочинку та задоволення оздоровчих, культурно-пізнавальних, краєзнавчих та спортивних потреб».

Дитячий оздоровчий туризм сьогодні все частіше розглядається як засіб активного відпочинку, що сприяє розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню інтелектуального та культурного рівня дитини, раціональному використанню вільного часу [24]. Дитячий оздоровчий туризм - найбагатродніший сектор туристичного ринку, що динамічно розвивається у багатьох країнах світу. Актуальність цієї теми підсилюється також відсутністю фундаментальних наукових розробок у даній галузі та розрізненням висвітлення окремих проблем у наукових публікаціях. Дитячий оздоровчий туризм є ефективним засобом навчання, виховання, оздоровлення, ознайомлення учнів з рідним краєм, їх соціальної адаптації, підтримання здорового способу життя [15].

Діяльність дитячих оздоровчих та санаторно-курортних закладів спрямована на досягнення високого рівня фізичного та психоемоційного стану, загартування та зміцнення імунної системи під час оздоровчої зміни, створення комфортних умов для відпочинку, відповідних умов для підвищення рівня творчості та інтелекту, процесів індивідуального розвитку та соціалізації.

Сучасна класифікація дитячого туризму можлива за кількома ознаками. Таким чином, за географічною ознакою відпочинок дітей може бути внутрішнім, тобто туризм в межах свого міста, регіону, області або країни, і виїзним дитячим туризмом – наприклад, за кордон, хоча попит на міжнародний туризм серед дітей є дуже низьким.

Дитячий оздоровчий туризм є підвидом дитячого туризму. У дитячому туризмі на сьогодні можна виділити такі основні напрямки:

- відпочинок у спеціалізованих дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (оздоровчі літні табори, санаторії) в Україні і за кордоном;
- відпочинок у літніх дитячих таборах, які пропонують насичені анімаційні програми (окремо виділяються тематичні табори: спортивні, кінноспортивні, археологічні, творчої або релігійної направленості і т. д.);
- культурно-пізнавальні тури по Україні і за кордон;
- спортивний туризм та активний відпочинок (піші походи, сплави на байдарках, велосипедні походи тощо) та ін [17].

Попит та пропозиція на ринку дитячого туризму мають яскраво виражений сезонний характер. Найпопулярнішим сезоном є літо, коли попит та пропозиція однаково стабільні. Найпопулярніший вид дитячого туризму – відвідування дитячих спортивних центрів, центрів дитячого відпочинку, оздоровчих таборів та закладів санаторного типу, що спеціалізуються на профілактичному лікуванні. Середня тривалість дитячого відпочинку – 21-24 дні. Закордонні тури для дітей організовують на 15-30 днів.

Дитячі заклади рекреаційно-туристичного призначення включають дві групи: дитячі санаторно-курортні заклади, дитячі оздоровчі заклади (їх типи: заміські, санаторні, профільні, з денним перебуванням, праці і відпочинку) і різні форми об'єднань – комплекси, центри (як правило, колишні піонерські табори). Згідно з класифікацією форм туризму, дитячий оздоровчий туризм можна поділити за наступними ознаками: за формами (внутрішній,

міжнародний), за характером організації (груповий, організований, стаціонарний), за способом фінансування (соціальний, комерційний), за інтенсивністю продажів путівок (постійний, сезонний) [12].

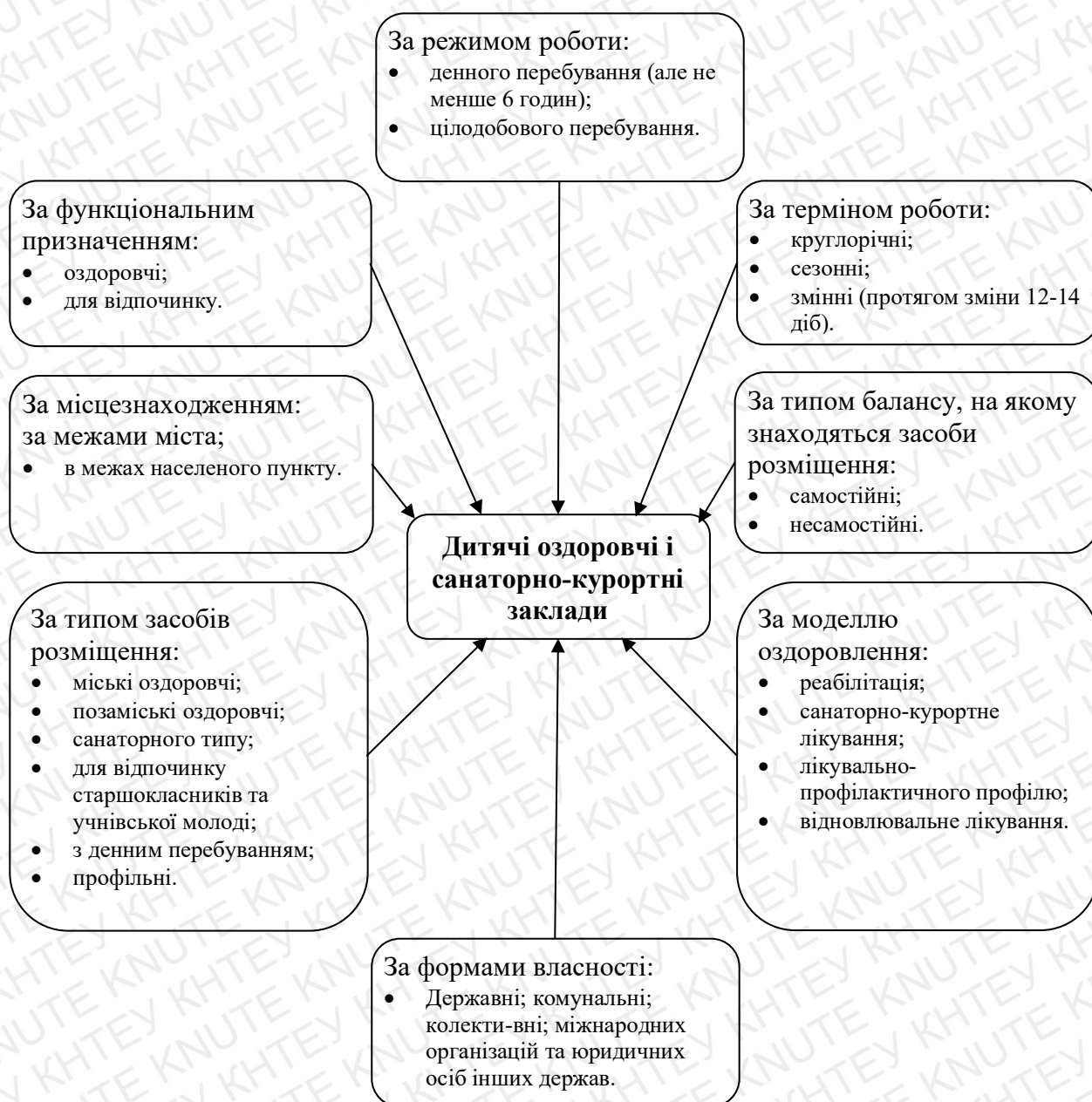

Рис. 1.1. Класифікація дитячих оздоровчих і санаторно-курортних закладів

*Джерело: складено автором на основі [12].

Лікувально-оздоровчий дитячий туризм в Україні представлений дитячими оздоровчими таборами, санаторіями, профілакторіями, реабілітаційними центрами. В Україні влітку 2019 р. працювало 8 808 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, з них – 241 дитячих закладів

оздоровлення, 8 567– закладів відпочинку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку на території України за 2018-2019 рр.

	Кількість закладів, од			У них місць, од		
	2018	2019	Відхилення (-,+) 2018- 2019 рр.	2018	2019	Відхилення (-,+) 2018- 2019 рр.
Усього	9 328	8 808	-520	94 055	98 468	+4 413
з них заклади оздоровлення	244	241	-3	63 308	63 232	-76
у тому числі						
позаміські	212	211	-1	53 144	53 709	+565
санаторного типу	27	26	-1	6 140	6 519	+379
дитячі центри	5	4	-1	4 024	3 004	-1 020
з них заклади відпочинку	9 084	8 567	-517	30 747	35 236	+4 489
у тому числі						
праці і відпочинку	269	249	-20	1 530	1 943	+413
з денним перебуванням	8 606	8 113	-493	x	x	x
позаміські	131	139	+8	29 217	33 293	+4 076
наметові містечка	78	66	-12	x	x	x

**Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [50].*

У порівнянні з 2018 р. кількість дитячих закладів зменшилася на 520 одиниць, але кількість місць зросла на 4 413. Що стосується досліджуваного виду туризму, а саме дитячого оздоровчого туризму, то аналіз показує, що саме заклади оздоровлення дітей зменшилися в кількості на 3 одиниці, місць – 76 одиниць. Це показує більш позитивну динаміку, порівняно з закладами дитячого відпочинку.

Сучасний розвиток дитячого оздоровчого туризму в Україні має низькі показники. Більшість дитячих закладів оздоровлення та відпочинку працюють сезонно, а саме влітку. Фінансові кошти, що виділяються державою на

оздоровлення та відпочинок дітей, не покривають усіх потреб.

1.2. Методологія проєктування продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей

Дитячий оздоровчий туризм – це стабільна складова доходів бюджету будь-якої країни. Але слід врахувати, що організація дитячого відпочинку має власну специфіку. Це мають робити висококваліфіковані спеціалісти, які мають досвід роботи з дітьми.

Спочатку розглянемо докладніше складові дитячого туристичного продукту (Рис 1.2.).

Під туристично-рекреаційними ресурсами розуміється сукупність природних та штучно створених людиною об'єктів, придатних до розробки дитячого туристичного продукту.

Під системою управління знаннями у туристському бізнесі розуміємо набір елементів – об'єкти управління, процеси управління, інфраструктуру, методологічні підходи, технології, що дозволяють використовувати знання персоналу для створення додаткових цінностей для компанії, стійких конкурентних переваг.

Рис. 1.2. Складові дитячого туристичного продукту

*Джерело: складено автором

Як відомо, важливим елементом комплексного визначення дитячого туристичного продукту, на відміну від інших видів туризму, є надання різних послуг. Усі послуги, які надаються дітям, розподіляються за такими основними видами:

- послуги, які забезпечують нормальне та безпечне життя дітей;
- медичні послуги;
- освітні послуги;
- психологічні послуги, створені на покращення психічного стану дітей та їх адаптацію до життєвого середовища;
- правові послуги, спрямовані на надання дітям та їхнім батькам (законним представникам) юридичної допомоги, захист їх законних прав та інтересів;
- послуги з організації культурно-розважальних заходів, туристичні, краєзнавчі та екскурсійні;
- послуги у сфері фізичної культури та спорту, спрямовані на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я;
- інформаційні послуги, спрямовані на надання достовірної інформації про свою організацію;
- корекційно-реабілітаційні послуги;
- транспортні послуги [26].

До товарів доречно віднести різноманітну довідкову та інформаційну літературу, буклети, каталоги, туристичну екіпіровку, спорядження тощо. До робіт і послуг, що сприяють реалізації та споживанню туристських послуг доцільно віднести: маркетингові дослідження, рекламу та просування туристських продуктів, розробку конкурентної стратегії тощо.

Будь-який проєкт, від зародження ідеї до остаточної реалізації, проходить низку послідовних етапів, їх загальна тривалість всіх етапів фактично становить життєвий цикл проєкту [22].

Життєвий цикл туристичного проєкту містить такі етапи:

1. Концептуальний етап. Підготовлення та збір первинних показників. Аналіз вихідних даних. Виявлення потреб проекту. Формування цілі та мети проекту. Основні вимоги до проекту. Учасники проекту. Необхідні для розробки ресурси. Визначення концепції та експертиза проекту. Затвердження концепції проекту.

2. Проектування туристичного продукту. Формування команди розробників проекту. Розробка та конкретизація концепції. Визначення структури туристичного продукту. Розробка кошторису реалізації туристичного продукту.

3. Розроблення туристичного продукту. Оперативне планування робіт. Контроль над виконанням робіт. Розробка технологічних процесів створення туристичного продукту. Обробка ділових контактів. Юридичне оформлення економічних відносин. Визначення якості туристичного продукту. Розрахунок ціни на туристичний продукт.

4. Завершальний етап. Планування процесу завершення проекту. Апробація створеного туристичного продукту. Набір та навчання персоналу для продажу туристичного продукту. Створення необхідних інструкцій та нормативних документів для учасників проекту. Введення туристичного продукту в експлуатацію [31].

Важливою умовою підвищення ефективності та конкурентоспроможності сучасного туристичного продукту для дітей є постійне покращення обслуговування туристів під час туру. З метою надання туристам якісних послуг під час подорожі на транспортних засобах у відповідності до умов договорів (контрактів) з транспортними організаціями туристичні підприємства зобов'язані надати:

- своєчасне і якісне розміщення туристів, доставку їх багажу та його збереження, харчування туристів під час подорожі;
- контроль за оснащенням та санітарним станом вагонів, автобусів, кают, якістю їжі, нормами її видачі, рівнем обслуговування в пунктах

харчування на маршруті, своєчасністю подання та відправлення транспорту;

- надання туристам необхідної допомоги у випадках їх захворювання [20].

Відповідні обов'язки покладаються туристичними компаніями на своїх представників в аеропортах, на вокзалах, а також супроводжуючих туристів на маршруті.

Туристичні підприємства забезпечують своєчасне замовлення та забезпечення туристів харчування відповідно до умов туру та класу обслуговування.

За порушення санітарних вимог та правил, реалізацію продукції власного та імпортного виробництва, забороненої до випуску і реалізації як небезпечної для життя і здоров'я туристів, а також у випадках, що призвели до тяжких наслідків, підприємства харчування несуть відповідальність згідно з чинним законодавством [3].

Екскурсійні та культурно-розважальні послуги для туристів організовуються фахівцями туристичних підприємств або фізичними особами, які надають такі послуги, на підставі договорів (контрактів). До проведення екскурсій залучаються екскурсоводи, гіді-перекладачі, які мають відповідну кваліфікацію та спеціальний дозвіл (ліцензію) на право зайняття такою діяльністю, а також гіді з педагогічною освітою [23].

Туристичні підприємства, діяльність який пов'язана з екскурсійним обслуговуванням, повинні мати перелік екскурсій та культурно-розважальних заходів, які пропонуються споживачам продукту.

Лікувально-оздоровче обслуговування дитячих груп включає зайняття фізичною культурою, фізіотерапевтичні процедури і масаж, відвідування саун і лазень, заняття спортом – лижі, ковзани, вело-, мотоспорт, альпінізм, теніс, а також морські та річкові прогулянки, походи тощо [9].

Медичне та оздоровче обслуговування дітей організовується туристичними підприємствами самостійно на власній базі або на умовах

укладання договорів (контрактів) із спеціалізованими лікувальними та спортивними установами.

У пунктах тривалого перебування туристів туристичні підприємства повинні подбати про організацію відпочинку та розважальних програм для туристів, що здійснюється ними за спеціально розробленими планами, які включають масові, групові та індивідуальні заходи. Суб'єкт туристичної діяльності повинен надати страхування (медичне та від нещасного випадку) туристів.

Конкретні вимоги до процесу обслуговування туристів не повинні бути нижчими від вимог діючих нормативних документів. Технологічні документи (технологічні карти, інструкції, правила та регламенти тощо) є результатом проектування туристичного продукту. У документації з контролю за якістю повинні бути встановлені форми, методи та організація контролю за реалізацією процесу обслуговування туристів з метою забезпечення його відповідності заданим характеристикам.

Забезпечення безпеки туристів під час подорожі – головна турбота туристичної фірми. На забезпечення безпеки туристів спрямований цілий комплекс заходів, здійснюваних туристичними організаціями країн на території яких відбувається тур [29].

Ефективний спосіб вирішення проблеми безпеки дитячого оздоровчого туризму під час подорожей – є розроблення та реалізація заходів, які значно підвищать рівень захисту та безпеки туристів, подорожуючих і відпочиваючих а також дозволить координувати дії державних органів у цій сфері та здійснюватимуть належний контроль за виконанням законодавчих і нормативними вимог, правових актів щодо безпеки туристів. До укладення письмової угоди (контракту) між суб'єктом туристичної діяльності та туристом, який виїжджає за кордон з туристичною метою, суб'єкт туристичної діяльності, відповідно до вимог Закону України «Про туризм», має надати туристам повну інформацію про тур, їх права.

Висновки до розділу 1

Розвиток дитячого оздоровчого туризму є важливим елементом розвитку економіки держави. Питання оздоровлення та відпочинку дітей визначає рівень життя населення та розвиток держави в цілому. Дитячий оздоровчий туризм сьогодні все частіше розглядається як засіб активного відпочинку, що сприяє розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню інтелектуального та культурного рівня дитини, розумному використанню вільного часу. Діяльність дитячих оздоровчих та санаторно-курортних закладів спрямована на досягнення високого рівня фізичного та психоемоційного стану, загартування та зміцнення імунітету під час оздоровчої зміни, створення комфортних умов для відпочинку, належних умов для розвитку творчості та інтелекту, процеси індивідуального розвитку та соціалізації. В Україні дитячий туризм не так стрімко розвивається, як за кордоном. Звичайно, існує багато приватних закладів, що ж стосовно дитячих таборів, пансіонатів, туристських баз державного підпорядкування, то вони надають не завжди якісні послуги.

РОЗДІЛ 2

ПЕРЕДУМОВИ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

2.1. Ресурсний потенціал оздоровчого туризму Івано-Франківської області

Сутність оздоровчого туризму обумовлює визначення складових туристичних ресурсів. Туристичний продукт оздоровчого туризму є результатом поєднання туристичної, оздоровчої та соціально-культурної діяльності, що потребує постійних міжгалузевих взаємодій, в яких беруть участь суб'єкти туристичної індустрії та діяльності, пов'язаної із забезпеченням фізичного, духовного та соціального оздоровлення [49]. Тому зазначені види діяльності, отримувані результати та використовувані технології стають туристичними ресурсами оздоровчого туризму. Для характеристики туристичних ресурсів оздоровчого туризму пропонується використовувати класифікацію за ознаками відмінностей, що визначаються походженням і особливостями існування ресурсів (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Класифікація туристичних ресурсів оздоровчого туризму

*Джерело: складено автором

До природно-кліматичних ресурсів відносять природні об'єкти, явища та території, відвідування яких становить туристичний інтерес. Геологічні

(мінеральні, морські, прісні води, лікувальні грязі), біотичні (різноманітна лісова й степова рослинність тощо), кліматичні (сонячна радіація, температура, опади, вологість, вітер тощо) і ландшафтні (ліс, пагорби, низини, водойми, узбережжя, гори тощо) ресурси є дуже важливими для організації оздоровчого туризму [33]. В Івано-Франківській області дані групи ресурсів, які є значними для організації дитячого оздоровчого туризму, представлені наступним чином.

Мінеральні води представлені водами без специфічних компонентів, особливості яких визначаються основним іонним складом і загальною мінералізацією (від малої до міцної розсільної), а також водами – вуглекислими, бромистими, йодованими, з підвищеною температурою. Із родовищ мінеральних вод, що мають затверджені експлуатаційні запаси в області, наявні 14 родовищ [4]. Серед мінеральних джерел найвідомішим є джерело води «Горянка», аналогічної за дією трускавецькій «Нафтусі», в с. Новий Мізунь Долинського району. Лікувальні властивості джерела «Буркут» для лікування внутрішніх органів були відомі ще у XIX ст [39]. На півночі області знаходиться Черченське родовище лікувальних грязей. Торфові грязі і мінеральні води даного родовища широко використовуються для лікування опорно-рухового апарату. Перспективними для лікування є води курорту Шешори із високим вмістом органічних речовин. Водні ресурси Івано-Франківської області представлені поверхневими та підземними водами. За сумарними запасами поверхневих вод область посідає третє місце в Україні. На території області протікає 8294 річки. В області нараховується 17 родовищ прісних підземних вод, які занесені до Державного балансу запасів корисних копалин України. За підземними водами, запаси яких згідно з “Довідником з водних ресурсів” складають 270 млн.м³ в рік, область знаходиться на 19-му місці в Україні. Основним джерелом поновлення водних ресурсів є атмосферні опади, щорічний об'єм яких становить в середньому 12,5 млрд м³ [36].

Флора області включає понад 1500 видів рослин, що становить більш ніж половину списку рослинного світу України, з них — 120 лікарських. Багато рослин мають особливий охоронний статус і занесені до Червоної книги [11].

Лісові угіддя, які становлять майже 46% території регіону, є важливою складовою довкілля області [25]. Площа лісового фонду Івано-Франківської області складає 635,3 тис. га, в тому числі 587,0 тис. га вкрито лісовою рослинністю, що становить 41% (рис. 2.2.). Ліси першої групи, що виконують водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції, становлять 52% від загальної площі земель лісового фонду. У видовому складі лісів області переважають хвойні породи, яких, зокрема 53% (328,4 тис. га), твердолистяних - 34 % (210,4 тис. га), м'яколисті - 3,0 % (22,1 тис. га).

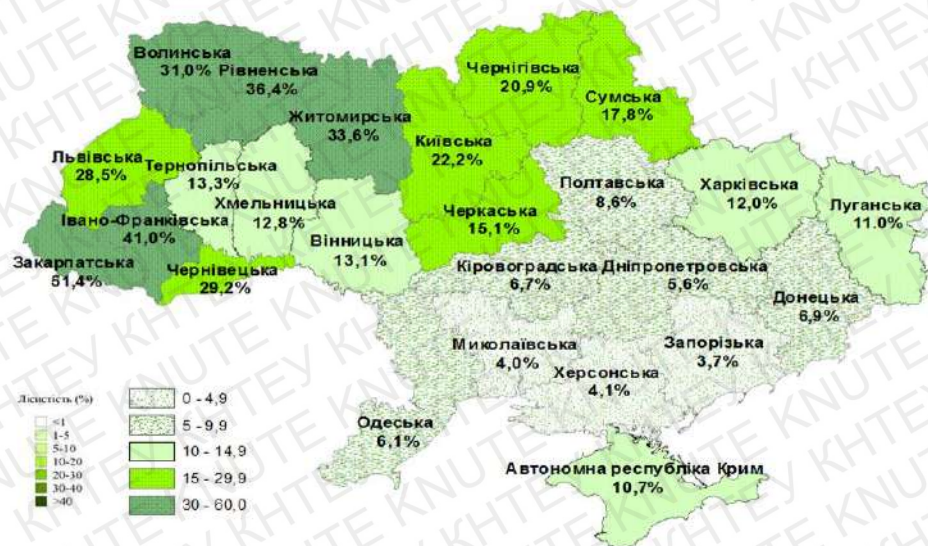

Рис. 2.2. Лісистість території України у розрізі адміністративно-територіальних одиниць

*Джерело: [4]

Кліматичні особливості регіону визначаються помірною температурою, яка є сприятливою умовою проживання, оздоровлення та відпочинку населення. Клімат помірно-континентальний з підвищеною вологістю в горах та достатнім на рівнинній частині області зволоженням, м'якою зимою з відлигами, нестійкою тривалою весною, нежарким літом і теплою осінню. Зима з середньою температурою січня -5°C , літо з середньою температурою липня $+18^{\circ}\text{C}$. У Карпатах клімат суворіший і змінюється з наростанням висоти. Середні температури тут на $3\text{—}5^{\circ}\text{C}$ нижчі, ніж у передгірській зоні [36]. На рівнинній території області протягом року переважають північно-західний (32%) та південно-східний (22%) напрямки вітру. Взимку в горах формується

стійкий сніговий покрив, на рівнині часті відлиги деколи зумовлюють повне сходження снігового покриву під час зими. Тривалість періоду зі сніговим покривом змінюється від 80 днів на рівнині до 120 в горах. На окремих вершинах сніг зберігається до літа [4].

Територія Івано-Франківської області характеризується поєднанням різних тектонічних структур, геологічних умов, що відображається в різноманітті рельєфу [27]. За характером рельєфу поділяється на три частини: північну – Подільську височину (до 430 м), вздовж правобережжя Дністра – Передкарпатське низькогір'я і гірську – Українські Карпати (майже 50% площі області). Гірські масиви та пасма простягаються у південно-східному напрямку і порізані поперечними та поздовжніми долинами: Горгани (г. Сивуля, 1 836 м), Покутсько-Буковинські Карпати; на півдні – Гринявські та Чивчинські гори. Найбільшу територію займають самі важко прохідні та розчленовані численними ущелинами гори Горгани. Найвища точка масиву Горган - гора Сивуля. В Чорногірському хребті підноситься найвища гора України - Говерла (2061 м). Після Говерли найбільші гірські вершини, які повністю розташовані в Івано-Франківській області: Піп Іван (2028 м), Ребра (2001 м), Сивуля (1836 м) [49].

Рекреаційно-оздоровчі ліси Карпатського національного природного парку виконують рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції поблизу великих рекреаційних об'єктів (курортно-відпочинковий заклад «Карпати» в м. Яремче та курортно-відпочинковий комплекс «Буковель» в с. Поляниця), зон відпочинку ряду населених пунктів Яремчанської міської Ради: м. Яремче, с. Микуличин, с. Татарів, смт. Ворохта, с. Яблуниця, с. Поляниця, а також с. Бистрець, с. Красник та с. Зелене Верховинського району. Згідно чинного законодавства, рекреаційна діяльність парку здійснюється в межах зон регульованої та стаціонарної рекреації. Рекреаційну цінність території парку становлять ліси та вершини гір, зокрема г. Говерла (2061,0 м н.р.м.), г. Піп Іван (2020,5 м н.р.м.), г. Брескул (1911,5 м н.р.м.), г. Дземброня (1877,7 м н.р.м.), г. Пожижевська (1822,2 м н.р.м.), г. Стайки Великі (1743,1 м н.р.м.), г. Хом'як

(1542,1 м н.р.м.), г. Свинянка (1120,5 м н.р.м.), г. Маковиця (984,5 м н.р.м.) та багато інших. Крім лісових масивів парк має ряд об'єктів пізнавального туризму: водоспад «Пробій» на р. Прут (54,0 м), каскад водоспадів у верхів'ї р. Прут (біля г. Говерла), водоспад «Гук» на р. Женець (12,0 м), печери О. Довбуша, високогірне озеро Несамовите (1750,0 м н.р.м.), озеро Марічейка (1510,0 м н.р.м.) та багато інших. Унікальні природні комплекси парку з особливою екологічною, історичною та естетичною цінністю відіграють важливе значення для розвитку, насамперед, рекреаційної діяльності [6].

Культурно-естетичні ресурси – це сукупність пам'яток матеріальної та духовної культури. Це також включає культуру народу чи нації, кухню, звичаї та традиції, які все ще збережені в народі, особливості його побуту й господарської діяльності. Усе це є причиною організації культурно-пізнавальних видів оздоровчих занять, виконують досить серйозні функції духовного оздоровлення.

Івано-Франківщина має велику культурно-історичну спадщину. Такі давні і цінні пам'ятки як церква Пантелеймона під Галичем (XII ст.), Манявський скит (XVII ст.), дерев'яні гуцульські і бойківські храми відомі за межами країни. Всього на території області офіційно налічується 3944 нерухомих об'єкти культурної спадщини (1490 – археології, 1443 – архітектури та містобудування, 869 – історії та 142 – монументального мистецтва). Станом на 01.11.2019 року в області діє 1565 закладів культури і мистецтв. На державному обліку перебуває 3944 об'єкти культурної спадщини, в тому числі - 107 об'єктів національного значення. Відповідно до рішення ЮНЕСКО Івано-Франківська область представлена трьома пам'ятками всесвітнього значення: церква Зішестя Святого Духа (1598 р.) в м. Рогатині; церква Різдва Пресвятої Богородиці (1808 р.) в с. Нижній Вербіж Коломийського району, а також Косівська мальована кераміка [21].

Проводяться роботи, пов'язані зі збереженням нематеріальної культурної спадщини. Значна увага приділяється процесу популяризації та збереженню народних традицій та звичаїв. В області проводиться безліч культурних та

мистецьких заходів Міжнародного, Всеукраїнського та обласного рівнів. Івано-Франківська область має високий потенціал та можливості для популяризації унікальних зразків нематеріальної культурної спадщини етнічних груп, що населяють Прикарпаття: гуцулів, бойків, покутян, опілянів.

Концептуальні туристичні ресурси – це в основному комплексні об’єкти, де задовольняються потреби людини в придбанні нових знань та навичок, розвагах або купівлі товарів та послуг, що буде сприяти духовному й соціальному оздоровленню. Наприклад, творчі концептуальні туристичні ресурси, що пов’язані з легендами, вигаданими персонажами та подіями; культові об’єкти туристичних ресурсів, що належать до сучасних або прадавнім віруваннями та релігії. Серед населення Івано-Франківщини існує безліч повір’їв та легенд. Також тут можна знайти місця, які пов’язані з містикою або міськими легендами. Наприклад “Дерево щастя”, що знаходиться в самому Івано-Франківську. За словами мешканців - дерево виконує бажання. Для цього слід потерти металеве яблуко обов'язково лівою рукою, оскільки справжнє бажання повинно йти від серця. Серед яскравих культурних та мистецьких заходів область славиться наступними: Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України «Родослав», Міжнародний фольклорно-етнографічний фестиваль «Коломийка», Міжнародний етнокультурний фестиваль країн Карпатського Єврорегіону «Карпатський простір», Міжнародний різдвяний фестиваль «Коляда на Майзлях» та інші.

Група соціально-економічних ресурсів оздоровчого туризму створює умови для приймання та обслуговування туристів, формує якість вражень, задоволення рекреаційними потребами людей, що позитивно позначається на їхньому фізіологічному, психічному стані, працездатності та соціальній активності. До групи соціально-економічних туристичних ресурсів належать: географічне положення, транспортна доступність, рівень економічного розвитку та добробуту суспільства, стандарти обслуговування тощо [8].

Івано-Франківська область розташована в географічному центрі Європи, на південному заході України. На сьогодні транспортний комплекс Івано-

Франківського регіону достатньо розвинений, має розгалужену мережу залізниць, автомобільних доріг, аеропорт, що визначає його місце і надає певної ваги серед інших регіонів країни. За період 2015–2019 років обсяг фінансування ремонту автомобільних доріг склав 4,9 млрд. гривень. Протяжність відремонтованого покриття близько 500 км. Область має добре налагоджене міжобласне та міжнародне автобусне сполучення [28].

Інфраструктурні туристські ресурси – це сукупність існуючих споруд і мереж промислового, соціального та рекреаційного призначення, що використовуються для забезпечення життєдіяльності туристів. Інфраструктурні ресурси включають в себе засоби тимчасового розміщення, транспортну інфраструктуру, підприємства харчування, підприємства торгівлі, підприємства розваг тощо.

В області функціонують понад 500 туристично-рекреаційних закладів на 20 тис. місць, послуги розміщення також надають близько 800 садиб сільського (зеленого) туризму. Зареєстровано понад 200 суб'єктів туристичної діяльності, з них 36 мають туроператорську ліцензію. Працює 9 туристично-інформаційних центрів. Станом на 2019 рік в області налічується 699 підприємства ресторанного господарства на 38,6 тис. посадкових місць [40]. В останні роки активно розвивалась атракційна туристична інфраструктура: відкрито річковий порт «Раковець» (с. Раковець Городенківського району), парк-музей «Карпати в мініатюрі» (м. Яремче), оглядовий майданчик на ратуші та туристично-інвестиційний центр (м. Івано-Франківськ), Центр спадщини Вигодської вузькоколійки (с-ще Вигода Долинського району), туристично-інформаційний центр (м. Коломия), комплекс «Полонинаперці» (с. Яблуниця), візит-центри (м. Галич і с. Ільці Верховинського району), туристично-інформаційний центр (м. Косів), гуцульську сироварню (с. Яворів), етнопарк «Гуцул Ленд» (ГК «Буковель»), музеї та інші [13].

Як зазначалось на початку пункту, туристичні ресурси дитячого оздоровчого туризму включають в себе наступні види ресурсів: природно-кліматичні, культурно-естетичні, концептуальні, соціально-економічні та

інфраструктурні. Івано-Франківська область має в наявності всі вищезазначені складові туристичних ресурсів дитячого оздоровчого туризму і може використовувати їх для підвищення рівня розвитку досліджуваного виду туризму.

2.2. Аналіз ринку дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області

Ринок дитячого оздоровчого туризму в Україні нині знаходиться в стадії реформування та диверсифікації. Туристичних підприємств, які спеціалізуються саме на дитячому оздоровчому туризмі – небагато, тому рівень конкуренції в цьому сегменті відносно низький. В той же самий момент зустрічається небагато досліджень з докладним аналізом стану та перспектив розвитку дитячого оздоровчого туризму в країні, проблем, з якими стикаються всі учасники ринку, специфіки, пов'язаної з суттєвими сезонними коливаннями в цьому сегменті, та особливою відповідальністю суб'єктів туристичної діяльності.

Протягом останніх декількох років в Україні спостерігається коливання в статистиці обслуговуваних туристів України, через ситуацію з коронавірусною інфекцією. Загалом по Україні в 2019 році спостерігалось зростання кількості туристів, які виїжджали за кордон, та туристів, які подорожували в межах країни. В 2020 році, коли почалася епідеміологічна ситуація в країні, туристичні потоки обох груп знизилися майже в 2 рази. Що стосується саме Івано-Франківської області, то в 2019 році було незначне покращення в статистиці туристичних потоків. В 2020 році ми спостерігаємо, що кількість обслуговуваних туристів в межах території збільшилося на 51,22% (табл. 2.1). Можна припустити висновок, що це обумовлено ситуацією в країні, а саме у зв'язку з епідеміологічною ситуацією, коли громадяни України не мали змоги виїжджати за кордон.

Таблиця 2.1

**Кількість обслуговуваних туристів в Івано-Франківській області за
2018-2020 рр.**

	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення +/- за 2018-2020 рр., осіб	Темп приросту за 2018-2020 рр.,%
Кількість обслуговуваних туристів, які виїжджали за кордон, осіб	6 398	6 252	3 119	-3 279	-51,25
Кількість обслуговуваних туристів, які подорожували межах території, осіб	33 181	35 116	50 176	+16 995	+51, 22

**Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України [51-53]*

Проаналізувавши потік туристів з метою дитячого оздоровчого туризму в закладах оздоровлення дітей, ситуація наступна. З кожним роком статистика падає вниз (табл. 2.2). Якщо порівнювати 2016-2019 рр, ми можемо спостерігати, що заклади оздоровлення та відпочинку дітей зачиняються, з 9 669 дійсних закладів залишилось 8 808, тобто менше на 8,9%. Відповідно і зменшується кількість місць, а саме на 12,5%. Кількість дітей, які перебували у закладах оздоровлення зменшилася на 29 тисяч осіб, що дорівнює 3,1%.

Таблиця 2.2

**Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку
в Україні 2016-2019 рр.**

	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення +/- за 2016- 2019 рр., од	Темп приросту за 2016-2019 рр.,%
Кількість закладів, од	9 669	9 745	9 328	8 808	-861	-8,90
У них місць, од	112	106	94	98	-14	-12,5
Кількість дітей, які перебували у закладах, осіб	936	970	921	907	-29	-3,10

**Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України [35]*

Що стосується саме Івано-Франківської області, то ми можемо спостерігати наступну ситуацію. На сайті Державної служби статистики подана інформація по регіонах в період 2010-2019 рр (табл. 2.3). За даний період кількість закладів зменшилась майже на 84%, але, водночас, кількість місць збільшилась на 14%. На нашу думку, це пов'язано з тим, що через мінімальне забезпечення коштами з боку держави, дані підприємства мають виходити із ситуації шляхом збільшення місць в своїх закладах. Це все погіршує якість надання послуг підприємств. З приводу кількості обслуговуваних дітей, які перебували у закладах за період 2010-2019 рр, можна побачити, що дана кількість зменшилась на 62 525 осіб, тобто на 75%. Якщо розглядати поетапно, наприклад, з 2010 по 2015 роки, ми бачимо, що кількість дітей зменшилась майже у 2 рази. Можна зробити припущення, що така різка зміна у кількості обслуговуваних дітей пов'язана з анексією Криму, в якому була зосереджена лівова частка закладів оздоровлення та відпочинку дітей. Наприклад, найпопулярніший заклад “Артек”, який знаходився у м. Ялта, на території якого базувалися 9 корпусів. Наразі український “Артек” розташований в Буковелі, Івано-Франківської області, та має лише 2 корпуси - “Лісовий” та “Озерний”.

Таблиця 2.3

**Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку
в Івано-Франківській області 2010-2019 рр.**

	2010 р.	2015 р.	2018 р.	2019 р.	Відхиленн я +/- за 2010-2019 рр., од	Темп приросту за 2016- 2010 рр.,%
Кількість закладів, од	768	415	207	123	-645	-83,98
У них місць, од	3 862	3 805	4 111	4 402	+540	+13,98
Кількість дітей, які перебували у закладах, осіб	83 588	41 375	26 987	21 063	-62 525	-74,80

**Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України [34]*

Оздоровлення дитини в межах країни має беззаперечні

переваги: відсутність різких змін клімату, наявність безперервного телефонного зв'язку та можливість відвідати дитину в будь-який час, відсутність лінгвістичного бар'єру з працівниками закладу оздоровлення та відпочинку. Поряд зі зростанням цін на путівки в оздоровчі центри і табори, трапляються порушення з боку підприємств, що пропонують відповідні послуги оздоровлення дітей. Проаналізувавши відгуки батьків про різноманітні дитячі санаторії та оздоровчі табори Івано-Франківської області, були зроблені наступні висновки щодо порушень даних підприємств. Найчастіше зустрічалися скарги щодо:

- жахливого стану ремонту;
- якості обслуговування і проживання дітей, що не відповідають заявленим вимогам;
- некваліфікованого персоналу;
- спальних кімнат, які не забезпечені необхідним інвентарем та меблями;
- харчоблоків зі старим обладнанням;
- порушень щодо зберігання продуктів та приготування їжі;
- недотримання санепідемічних вимог;
- порушень з боку гігієнічних норм;
- моментів корупційних порушень.

Більшість відгуків мають в собі скарги на умови перебування дітей. Жахливий стан ремонту, кімнати не обладнані інвентарем для комфортного перебування, в кімнатах живе по 6-8 чоловік і багато інших проблем. Дана проблема виникає через брак фінансування. Підприємства ставлять акцент на кількість обслугованих дітей, а не на якість послуг, які надаються закладами. В більшості випадків на посаду вожатих беруть людей без досвіду роботи, які не вміють працювати з дітьми. Також частою проблемою є те, що досліджувані підприємства не дотримуються правил приготування їжі та зберігання продуктів. У відгуках часто згадується про невідповідність дійсності меню, а також наявність тарганів. Можна скласти припущення, що всі вищезгадані проблеми також є причиною падіння статистики оздоровчого дитячого туризму

в Івано-Франківській області.

2.3. Стейкхолдери проєктів туристичного продукту на міжнародному ринку дитячого оздоровчого туризму

Сучасний розвиток ринку туристичних послуг свідчить про те, що туризм є дуже важливою та невід'ємною частиною економіки будь-якої країни. З кожним днем туризм стає більш популярним, туристи в пошуку нових локацій та нових способів задовольнити свої потреби.

В Івано-Франківській області станом на грудень 2020 року було зареєстровано 7 туроператорів, 18 турагентів юридичних осіб та 79 турагентів, які зареєстровані як фізичні особи-підприємці (табл. 2.4). На таблиці добре бачимо, що динаміка падає вниз з кожним роком. В 2020 році стало менше працюючих туроператорів майже на 25%, що відповідає 3 одиницям.

Таблиця 2.4

Кількість туроператорів та турагентів в Івано-Франківській області за 2018-2020 роки

	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення +/- за 2018-2020 рр., од	Темп приросту за 2018-2020 рр., %
Кількість туроператорів та турагентів-юридичних осіб, од.	33	29	25	-8	-24,2
• туроператори, од.	10	8	7	-3	-30
• турагенти, од.	23	21	18	-5	-21,7
Кількість туроператорів та турагентів-фізичних осіб-підприємців, од.	85	88	79	-6	-7,1

**Джерело: складено автором на основі даних Державної служби статистики України [51-53]*

Проаналізувавши пропозицію туроператорів Івано-Франківської області, можна зробити наступні висновки (табл. 2.5). Більшість туроператорів

займаються виїзним та в'їзним туризмом, але в той же час у кожного наявні тури по Україні (внутрішній туризм). Всі вони надають туристичні продукти різноманітних видів туризму. Найпопулярнішими є рекреаційні та екскурсійні тури. Що стосується саме туризму для дітей, ми можемо спостерігати, що дитячим туризмом займаються лише 3 з семи туроператорів. Турфірма “Надія Тур” займається організацією поїздок екскурсійного виду туризму, в середньому на 2-3 дні. Туроператор “Дивовижна Україна” пропонує тури для школярів, тривалістю 1 день, пізнавального змісту по Карпатах. І лише один туроператор пропонує своїм клієнтам тури дитячого оздоровчого туризму, а саме путівки в літні табори відпочинку та оздоровлення.

Таблиця 2.5

Пропозиція туроператорів в Івано-Франківській області

№ з/п	Назва туристичного підприємства	Місце знаходження	Вид туризму, на якому спеціалізується	Види туристичних продуктів, які пропонуються
1	2	3	4	5
1.	ТО «СОФІЯ ТУРС»	м. Івано-Франківськ	Внутрішній, виїзний	• Екскурсійні • Екстремальні • Гастро • Розважальні • Гірськолижні • Круїзи
2.	ТО «Надія»	м. Івано-Франківськ	Внутрішній, виїзний	• Екскурсійні • Рекреаційні • Дитячі • Розважальні
3.	ТО «Кей»	м. Івано-Франківськ	Внутрішній, виїзний	• Екскурсійні • Рекреаційні • Круїзи
4.	ТО «Галицькі подорожі»	м. Коломия	Внутрішній, виїзний, в'їзний	• Екскурсійні • Рекреаційні • Автобусні • Дитячі
5.	ТО «Дивовижна Україна»	м. Калуш	Внутрішній, в'їзний	• Екскурсійні • Еко • Тематичні • Дитячі • Екстремальні • Рекреаційні

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5
6.	ТО «Байдюк тур»	м. Івано-Франківськ	Внутрішній, виїзний, в'їзний	• Паломницькі • Рекреаційні • Дитячі
7.	ТО «Апельсин»	м. Івано-Франківськ	Внутрішній, виїзний, в'їзний	• Екскурсійні • Рекреаційні • Гірськолижні • Подієві • Екстремальні • Гастро • Шопінг • Екзотичні • Розважальні

**Джерело: складено автором на основі [41-47]*

Тому, підсумувавши все вищесказане, можна зробити висновки, що левова частка туристичних операторів Івано-Франківської області не пропонують споживачам тури дитячого оздоровчого туризму, хоча й наявні перспективи його розвитку.

Для повного розкриття змісту даного пункту, буде доцільним зробити аналіз стейкхолдерів проєктів дитячого оздоровчого туризму. Більшість вітчизняних путівок в дитячі оздоровчі табори надаються на безоплатній основі. Видачу пільгових путівок до дитячих центрів відпочинку і загального оздоровлення за місцем проживання здійснюють: відділи, які займаються питаннями сім'ї, дітей, молоді, та управління, що забезпечують соціальний захист населення [37].

Згідно із Законом України “Про оздоровлення та відпочинок дітей”, за організацію оздоровлення та відпочинку дітей відповідальні наступні органи влади: Міністерство соціальної політики, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, професійні спілки, об'єднання громадян, фонди, підприємства, установи та організації. Оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення, та дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ

та організацій, професійних спілок і фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством [1].

Право на безкоштовний відпочинок в літніх таборах мають певні категорії дітей, такі як діти-сироти, діти з малозабезпеченої та/або багатодітної сім'ї, талановиті та обдаровані діти тощо. Міські та сільські ради можуть розширювати групу пільговиків. Так, у багатьох місцевих адміністраціях поїздка в пільгові дитячі оздоровчі табори за зниженою ціною (в деякі центри відпочинку – безкоштовно) надається також категоріям дітей, які не входять в список пільгових груп, передбачених Українським законодавством. Наприклад, дитині, один із батьків якої загинув під час Революції гідності; дитині, у якої батько або мати брали участь чи беруть участь в АТО тощо [37].

Зробивши аналіз пропозиції різноманітних туроператорів, можна зробити висновки, що дані підприємства пропонують путівки в дитячі табори по всій Україні, а також за кордон. Серед областей України, Івано-Франківська, Закарпатська та Одеська області є лідерами дитячого туризму. Але дані туристичні продукти мають освітнє або пізнавальне спрямування в туризмі. Проблемою є те, що саме дитячий оздоровчий туризм представлений у туроператорів дуже малою кількістю путівок, або їх взагалі немає. Можна зробити висновки, що лєвова частка путівок дитячого оздоровчого туризму надається споживачам на безоплатній основі.

Щоб узагальнити результати аналізу, буде доцільно представити висновки у вигляді матриці SWOT-аналізу просування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області на міжнародний ринок туристичних послуг (Таблиця 2.6).

SWOT-аналіз – це універсальний метод аналізу, який дозволяє провести детальне дослідження внутрішнього та зовнішнього середовища. Всі чинники та явища потрібно поділити на 4 категорії. Сильні та слабкі сторони є чинниками внутрішнього середовища об'єкта аналізу (тобто на що сам об'єкт здатний вплинути); можливості та загрози є факторами зовнішнього середовища (тобто те, що може вплинути на об'єкт ззовні і при цьому не

контролюється об'єктом аналізу).

Таблиця 2.6

**SWOT-аналіз просування продукту дитячого оздоровчого туризму
Івано-Франківської області на міжнародний ринок туристичних послуг**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Неабиякі туристично-привабливі характеристики регіону 2. Розгалужена мережа автомобільних доріг 3. Сприятливі природно-кліматичні умови 4. Доступні ресурси, що дозволяють надавати цілорічні оздоровчі, рекреаційні туристичні послуги 5. Близьке розташування до кордонів ЄС, інвестиційна привабливість регіону 6. Високий рівень туристичної привабливості регіону 7. Значна кількість історико-культурних пам'яток та об'єктів природно-заповідного фонду, збережені національні традиції, автентичні промисли та фольклор	1. Низький рівень якості стану більшості підприємств, що надають послуги оздоровчого дитячого туризму 2. Низький рівень якості послуг у більшості підприємств, що спеціалізуються на дитячому оздоровчому туризмі 3. Слабкий рівень підтримки з боку держави, недостатнє фінансування державними коштами 4. Нерівномірний рівень розвитку рекреаційного господарства 5. Недостатня доступність до об'єктів соціально-культурного призначення для дітей з інвалідністю 6. Недостатній рівень адаптації освіти до реального ринку праці
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Оздоровлення дітей - завжди актуальна тема для батьків 2. Розвиток в'їзного туризму 3. Залучення іноземних інвестицій в економіку області, зокрема з країн-членів ЄС 4. Розвиток транспортної інфраструктури 5. Підвищення якості освітніх послуг 6. Підвищення фінансових можливостей місцевих бюджетів	1. Зменшення попиту на дитячі оздоровчі туристичні продукти 2. Введення суворого карантину в умовах Пандемії COVID-19 3. Політична та економічна нестабільність в країні 4. Виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру 5. Всихання ялинових насаджень у карпатських лісах 6. Глобальна зміна клімату, що є загрозою екологічному стану регіону

**Джерело: складено автором.*

Проаналізувавши SWOT-аналіз, можна зробити наступні висновки. Сильними сторонами дитячого оздоровчого туризму в Івано-Франківській

області, що значно впливають на його розвиток, є наступні критерії:

1. В Івано-Франківській області наявні неабиякі туристично-привабливі характеристики регіону. Область володіє значним потенціалом для розвитку дитячого оздоровчого туризму. М'який та сприятливий клімат і наявні ресурси дають змогу пропонувати оздоровчі, рекреаційні туристичні послуги без прив'язки до сезону.

2. Регіон славиться своєю значною кількістю історико-культурних пам'яток та об'єктів природно-заповідного фонду. Серед населення збережені національні традиції та фольклор. Проводяться різноманітні культурно-мистецькі заходи. За рахунок всього цього у регіону високий рівень туристичної привабливості. Для дитячого оздоровчого туризму дані переваги є важливими. Окрім оздоровлення діти мають отримувати і нові знання та враження.

3. Івано-Франківська область характеризується інвестиційною привабливістю. Однією з причин, що стосується туризму, є близьке розташування до кордонів ЄС та туристична привабливість регіону.

Наступним етапом SWAT-аналізу є виявлення слабких сторін явища дитячого оздоровчого туризму в Івано-Франківській області. Тому, до вагомих слабких сторін можна віднести наступні критерії.

1. Низький рівень якості стану більшості інфраструктурних підрозділів оздоровчого дитячого туризму та низький рівень якості послуг у більшості підприємств, що спеціалізуються на даному виді туризмі, сприяє зміни динаміки попиту на туристичні послуги в сторону зниження з кожним роком.

2. Слабкий рівень підтримки з боку держави та недостатнє фінансування державними коштами стримує розвиток дитячого оздоровчого туризму в країні в цілому.

3. Так як досліджуваний вид туризму охоплює таку цільову аудиторію як діти з інвалідністю, критерій недостатньої доступності до об'єктів соціально-культурного призначення для даної групи дітей, вагомо впливає на розвиток туризму в області.

Подальші дії полягали у виявленні можливостей розвитку регіону. Найбільше на попит впливає те, що оздоровлення дітей – це завжди актуальна тема для кожного з батьків. Хоча зараз він, нажаль, і спрямований за кордон. Регіон має вагомі перспективи для розвитку даного виду туризму, якщо будуть покращені деякі аспекти, такі як:

- розвиток в'їзного туризму, шляхом впровадження проєктів підтримки туризму на державному рівні;
- розвиток транспортної інфраструктури, завдяки залученню більшого розміру державних коштів або інвестицій;
- залучення іноземних інвестицій, що можуть покращити стан економіки області в цілому.

Близьке розташування до кордонів ЄС та туристична привабливість регіону, у поєднанні зі сприятливим середовищем для розвитку бізнесу, область має неабиякий потенціал для розвитку транскордонного співробітництва з країнами ЄС.

Поряд із всім цим знизити рівень розвитку дитячого оздоровчого туризму в Івано-Франківській області можуть фактори, які залежать виключно від зовнішнього середовища – загрози. Критеріями, що відносяться до загроз, є наступні аспекти. Одні з найголовніших – політична та економічна ситуації в країні. На даний момент, економіка кожної країни потерпає від зниження надходжень від сфери туризму, що спричинена епідеміологічною ситуацією в світі. Недовіра з боку іноземних інвесторів через моменти корумпованості в органах влади та відсутність дієвих інструментів захисту інвестувань. Також важливими є фактори природного характеру, такі як: глобальне потепління, яке здатне впливати на природні ресурси світу; значний техногенний вплив на природне середовище, в результаті чого складається негативна екологічна ситуація в багатьох районах області.

Підсумувавши все вищесказане, можна зробити висновок, що Івано-Франківська область має сильні сторони, які мають значну перевагу над більшістю областей України. Поряд із сильними сторонами є і немала кількість

слабкостей, які можна знизити до нуля, шляхом використання потенціалу та можливостей регіону. Загрози які постають перед проєктами розвитку туризму мають вирішуватися на державному рівні.

Висновки до розділу 2

Сутність оздоровчого туризму обумовлює визначення складових туристичних ресурсів. Туристичні ресурси дитячого оздоровчого туризму включають в себе наступні види ресурсів: природно-кліматичні, культурно-естетичні, концептуальні, соціально-економічні та інфраструктурні. Івано-Франківська область має в наявності всі вищезазначені складові туристичних ресурсів дитячого оздоровчого туризму і може використовувати їх для підвищення рівня розвитку досліджуваного виду туризму.

На ринку дитячого оздоровчого туризму спостерігається невисокий рівень конкуренції, через невелику кількість підприємств, що спеціалізуються на даному виді туризму. Протягом останніх декількох років в Україні спостерігається коливання в статистиці обслуговуваних туристів у сторону зменшення через ситуацію з коронавірусною інфекцією.

Зробивши SWOT-аналіз, можна побачити, що Івано-Франківська область має сильні сторони, які мають значну перевагу над більшістю областей України. Поряд із сильними сторонами є і немала кількість слабкостей, які можна знизити до нуля, шляхом використання потенціалу та можливостей регіону. Загрози які постають перед проєктами розвитку туризму мають бути вирішені на державному рівні.

РОЗДІЛ 3

ПРОЄКТУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

3.1. Обґрунтування передумов та створення проєкту оздоровчого турпродукту для дітей в Івано-Франківській області

Дитячий оздоровчий туризм має вагомий вплив на соціальний розвиток країни, оскільки фізичне та моральне здоров'я молодого покоління є однією з основоположних умов у забезпеченні ефективного розвитку держави у найближчому майбутньому, тому дуже важливо розвивати цей напрямок туризму, підтримувати та стимулювати його розвиток.

Івано-Франківська область має досить високий рівень перспективи розвитку досліджуваного виду туризму. Для створення туристичного продукту дитячого оздоровчого туризму в області наявні всі види ресурсів, які описувалися у другому розділі роботи. Згідно із SWOT-аналізом просування продукту дитячого оздоровчого туризму Івано-Франківської області на ринок туристичних послуг, з яким можна ознайомитись у другому розділі, особливо сильною стороною є те, що область має неабиякі туристично-привабливі характеристики регіону. Окрім цього наявна розгалужена мережа автодоріг, яка надає можливість охопити екскурсійно- туристичними маршрутами більшу половину природних та історико-культурних пам'яток області. Сприятливі природно-кліматичні умови і наявні ресурси, дозволяють надавати цілорічні оздоровчі, рекреаційні та туристичні послуги. Із серйозних недоліків, на нашу думку, потрібно відмітити низький рівень якості стану підприємств, що надають послуги оздоровчого дитячого туризму, за рахунок недостатнього фінансування державних коштів.

З урахуванням всіх вище сказаних сильних сторін та недоліків, актуальним буде розробка та реалізація нового туристичного продукту оздоровчого туризму для дітей. Для розвитку нового туристичного продукту

пропонуємо обґрунтувати основні передумови для розробки туру, які наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Основні передумови для розробки туру «Здоровий дух Карпат» у сфері дитячого оздоровчого туризму на території Івано-Франківської області

Критерії туру	Опис
Регіон туристичного маршруту	Івано-Франківська область, Буковель, с. Поляниця, Яремчанська міськрада
Туристичний маршрут	м. Київ - м. Івано-Франківськ - Буковель, с. Поляниця - м. Івано-Франківськ - м. Київ
Туристичні об'єкти	г. Буковель, г. Хом'як, Перевернутий будинок
Туристичний оператор, через якого планується реалізація туристичного продукту	ТОВ «Джоін ап»

**Джерело: складено автором*

Після цього доцільно буде обґрунтувати основні етапи розвитку нового туристичного продукту в межах Івано-Франківської області. З цією метою запропоновано наступні етапи формування туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму для ТОВ «Джоін ап» (рис. 3.1).

Етапи формування туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму для туристичного оператора "Джоін ап"

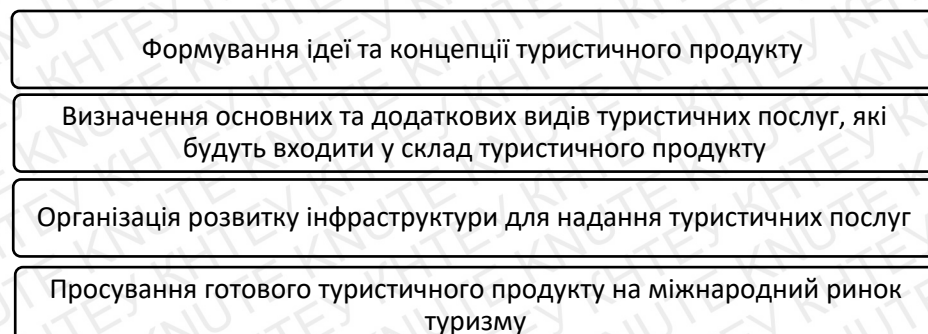

Рис. 3.1. Етапи формування туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму для туристичного оператора ТОВ «Джоін ап»

**Джерело: складено автором*

Першим етапом являється формування ідеї та концепції туристичного продукту. Концепція включає в себе опис характеристик, які сприймаються споживачем комплексу туристичних послуг. Мається на увазі обґрунтування програми туру та визначення основних інфраструктурних компонентів формування туристичного маршруту. Характеристика останнього наведена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Основні інфраструктурні компоненти формування туристичного маршруту турпродукту “Здоровий дух Карпат”

Елементи туристичного маршруту	Опис
Трансфер	Відправлення туристів буде відбуватися з аеропорту “Бориспіль” (КВР) до аеропорту “Івано-Франківськ” (IFO) авіакомпанією “Роза Вітрів”. Збір групи буде відбуватися на м. Харківська. Зі станції метро туристів буде доставлено в аеропорт найманим автобусом. Групі із аеропорту “Івано-Франківськ” до курорту Буковель буде надано трансфер (найманий автобус). На екскурсії група також відправлятиметься на автобусі, який найматиме компанія.
Проживання	Група туристів буде проживати в орендованих комфортабельних дерев’яних котеджах «Bukovel Hotel» (3*) .
Харчування	5-ти разове харчування на день, збалансоване, відповідно до нормативів харчування дітей у закладах оздоровлення та відпочинку.
Розваги	Різноманітні інтерактивні заняття, туристичні походи, екскурсії, квести, арт-терапія.

**Джерело: складено автором*

Дитячий оздоровчий тур “Здоровий дух Карпат” являє собою свого роду процес пізнання себе, оточуючого середовища, формування позитивного світосприйняття та оздоровлення фізичного і морального стану. Даний процес буде відбуватися під наглядом висококваліфікованих спеціалістів. Програма

туру насичена різноманітними інтерактивами, теми яких є актуальними у підлітковому віці. Детальний опис основних складових програми туру наведений у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Програма дитячого оздоровчого туру “Здоровий дух Карпат”

День програми туру	Інфраструктурні елементи туристичного маршруту	Опис програми на день
1	2	3
1-й день (18.07.2022)	м. Київ - м. Івано-Франківськ - Буковель, с. Поляниця	Зустріч в м. Київ біля станції метро Харківська. Трансфер до аеропорту Бориспіль. Рейс до Івано-Франківська. Трансфер до готелю. Відпочинок. Вечеря. Знайомство з групою. Вечірні розваги.
2-й день (19.07.2022)	Буковель, с. Поляниця	Ранкова зарядка. Сніданок. Йога, релаксація. Інтерактивні заняття. Обід. Відпочинок. Полуденок. Арт-терапія. Вечеря. Вечір англійського фільму.
3-й день (20.07.2022)	Буковель, с. Поляниця	Ранкова зарядка. Сніданок. Йога, релаксація, дихальні вправи. Інтерактивні заняття. Обід. Відпочинок. Полуденок. Поїздка в карпатські чани. Вечеря. Інтерактивні заняття.
4-й день (21.07.2022)	Буковель, с. Поляниця	Ранкова зарядка. Сніданок. Йога, релаксація. Обід. Похід на гору Хом'як. Полуденок. Відвідування сувенірного ринку. Відпочинок. Вечеря. Розваги у вогнища.
5-й день (22.07.2022)	Буковель, с. Поляниця	Ранкова зарядка. Сніданок. Йога, релаксація. Інтерактивні заняття. Обід. Відпочинок. Полуденок. Похід на оглядовий підйомник. Інтерактивні заняття. Вечеря. Вечір англійського фільму.

Продовження таблиці 3.3

1	2	3
6-й день (23.07.2022)	Буковель, с. Поляниця	Ранкова зарядка. Сніданок. Йога, релаксація. Інтерактивні заняття. Обід. Відпочинок. Груповий квест. Полуденок. Арт-терапія. Вечеря. Розваги у вогнища.
7-й день (24.07.2022)	Буковель, с. Поляниця - м. Івано-Франківськ - м. Київ	Ранкова зарядка. Сніданок. Підготовка до виїзду. Обід. Виїзд з табору. Трансфер до аеропорту в м. Івано-Франківськ. Рейс до Борисполя. Трансфер з аеропорту до м. Київ.

**Джерело: складено автором.*

Програма туру націлена на оздоровлення дитини у всіх аспектах. Кожен день містить в собі заняття йогою та релаксацію. Дітям не так добре знайомі усвідомленість свого тіла, почуттів, думок, реакцій. Головний сенс практики йоги для дітей – навчитися розуміти та контролювати прояви свого “я”, зрозуміти себе, зберігши при цьому щирість та природну безпосередність. Також кожен день діти будуть проходити різноманітні інтерактивні заняття у вигляді гри, які будуть допомагати їм в майбутньому. Приклади тем інтерактивів:

- “Це Я. Я і мої цінності”. В даному інтерактиві діти зможуть сформувати в собі мотивацію до самопізнання, усвідомлення цінності свого власного здоров’я, розуміння своїх життєвих цінностей.
- “Емоції та світ”. Ця тема розкриє дітям природу емоцій, допоможе їх розуміти, розпізнавати ступінь їх вираження. Діти зможуть зрозуміти як виявляти негативні емоції безпечно для себе та навколишніх, контролювати їх, та трансформувати в корисні заняття.
- “Моя сім’я - моє оточення”. Сім’я в житті дитини та важливість взаємодії в сімейних стосунках. Розуміння взаємодопомоги та підтримки один одного, гармонії в стосунках, конструктивного вирішення питань та проблем,

які виникають з батьками.

- “Я творець свого майбутнього. І тільки я”. Дітям буде пояснена важливість розвитку власного потенціалу. Інтерактив допоможе дітям зрозуміти свої власні цілі, що для них дійсно важливо. Вони здобудуть навички ставити та досягати поставлених цілей.

Окрім інтерактивних занять дітей очікують веселі вечори в колі нових друзів, фільми на англійській мові для підвищення її рівню, та арт-терапія, як новий вид терапії для дітей, за допомогою якого діти зможуть відкритися, поділитися своїми емоціями та віднайти душевну гармонію.

З екскурсійної програми дітям пропонується похід на гору Хом'як, відвідування ярмарки сувенірів, проїзд на оглядовому підйомнику та поїздка в чани.

Похід саме на гору Хом'як (1 542 м) обраний через легкість маршруту, який оптимально підійде дітям. Спочатку дітям буде організований трансфер автобусом до місця початку походу (див. Додаток Б). Поїздка на автобусі показана на карті синім кольором, має протяжність 2,5 км та триватиме приблизно 10 хвилин. Маршрут буде починатися від дороги Буковель, здебільшого чекають серпантинні набори висоти, без різких перепадів. Під час підйому на гору діти зможуть ознайомитися з туристично привабливими DESTINACIAMI навкруги. Для повноти вражень група залишиться на півгодини на самій горі, щоб діти змогли провести вільний час, сфотографуватися, а також отримати полуденок на вершині гори. Весь похід діти будуть під суворим наглядом супроводжуючих. Дорогою назад за маршрутом група відвідає популярний серед туристів “Перевернутий будинок”, а також матиме змогу купити сувеніри на місцевому ринку.

На наступні дні запланована поїздка в чани та спуск з оглядового підйомника. Процедура купання в чані знімає втому, виводить токсини з організму, зміцнює серцево-судинну систему, загартовує та посилює імунітет. Під час поїздки на оглядовому підйомнику діти зможуть ознайомитися з видами

Карпат з висоти 1127 м [38]. Поїздка буде здійснюватися на підйомнику №2, розташування якого показано в додатку В.

Наступний етап – обґрунтування технологічної карти туристичного маршруту. Технологічна карта туру повинна включати обґрунтовані вище елементи, а також показники тривалості туру, кількості туристів в одній групі, кількості людино-діб обслуговування в рамках туру.

Технологічну карту туристичного маршруту у сфері дитячого оздоровчого туризму наведено у Таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Технологічна карта туристичного маршруту у сфері дитячого оздоровчого туризму “Здоровий дух Карпат”

№	Параметри технологічної карти	Значення
1.	Назва туристичної організації	ТОВ “Джоін ап”
2.	Назва маршруту	“Здоровий дух Карпат”
3.	Вид транспорту	авіа, автобусний
4.	Основні пункти маршруту	м. Київ - м. Івано-Франківськ - Буковель, с. Поляниця - м. Івано-Франківськ - м. Київ
5.	Вид маршруту	кільцевий
6.	Кілометраж	1450 км
7.	Термін подорожі (календарних днів)	7 днів
8.	Число туристів в групі	20 осіб
9.	Всього людино-діб (по ночівлям)	120 людино-діб
10.	Початок обслуговування на маршруті першої групи	18.07.2022
11.	Початок обслуговування на маршруті останньої групи	01.08.2022
12.	Закінчення обслуговування групи	07.08.2022

*Джерело: складено автором.

На підставі технологічної карти туристичного маршруту також здійснюється розрахунок його вартості та ціни туру, про що буде детальніше розказано у питанні 3.2.

Розглянувши основні напрями формування нового туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму у Івано-Франківській області, ми також пропонуємо наголосити на основних передумовах для його подальшого розвитку. Для цього необхідно враховувати інвестиційні передумови та потенціал регіону, які необхідні для фінансування нових туристичних проєктів.

Таким чином, у даному пункті обґрунтована розробка нового туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму – «Здоровий дух Карпат», який передбачає поїздку до Івано-Франківської області. Організацію формування та продажу нового туристичного продукту має здійснювати туристичний оператор «Джоін ап». Організація трансферу планується на автобусі туроператора. Загальна тривалість туристичного маршруту – 7 дні, протяжність – 1450 км. Даний кілометраж маршруту включає в себе трансфер з м. Київ до аеропорту “Бориспіль” (30 км), авіапереліт Київ - Івано-Франківськ (601 км), трансфер з аеропорту “Івано-Франківськ” до Буковелю (94 км), і такою ж протяжністю маршрут назад. На початковому етапі планується реалізація туристичного продукту обслуговування трьох туристичних груп на 21 день (по 3 тижні) у кількості 60 туристів.

3.2. Ефективність реалізації дитячого туристичного продукту Івано-Франківської області на міжнародному ринку оздоровчого туризму

Для більш повного описання технологічної карти туристичного маршруту буде доцільно розрахувати ціну та вартість туру, узагальнити можливі витрати та очікувані результати, які будуть отримані в результаті просування даного туристичного продукту. З метою визначення витрат варто здійснити

калькуляцію собівартості турпродукту “Здоровий дух Карпат”, яка буде наведена у Таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

**Калькуляція ціни туристичного продукту “Здоровий дух Карпат”
для вітчизняних туристів**

№	Стаття калькуляції	Ціна з розрахунку на 1 особу, грн	Ціна з розрахунку на 20 осіб, грн
1.	Авіапереліт	3486	69360
2.	Проживання в готелі	3900	78000
3.	Трансфер	97,81	2152
3.1	До+з аеропорту “Бориспіль”	35,45	780
3.2	До+з аеропорту “Івано-Франківськ”	55,55	1222
3.3	На похід до гори Хом’як	6,81	150
4.	Харчування	2800	56000
5.	Екскурсії	564,33	11286,60
5.1	Похід в чани	285	5700
5.2	Проїзд на оглядовому підйомнику	150	3000
6.	Страховання	129,33	2586,60
7.	Туристичний збір	30	600
8.	Витрати на супроводження (2 особи)	21975,94	
	- Авіапереліт - Трансфер - Проживання - Харчування - Екскурсії - Страховання - Туристичний збір	6936 192,62 7800 5600 1128,66 258,66 60	
9.	Педагогічно-розважальна програма	2300	46000
	Собівартість турпродукту	287961,14	
10.	Загальновиробничі витрати (10% від собівартості)	28796,11	
11.	Витрати на просування (5% від собівартості)	14398,06	
12.	Прибуток (15% від собівартості)	43194,17	
13.	Комісійна винагорода агента (3% від собівартості)	8636,83	
14.	Ціна за тур	19149,32	382986,31

*Джерело: складено автором.

Отже, ціна туру “Здоровий дух Карпат” на одну особу складає 19 149,32 грн, а собівартість всього туру для туроператора – 382 986,31 грн. Для іноземних громадян необхідно пропонувати туристичні послуги за ціною, вищою, ніж для громадян України. Це пов'язано з додатковими витратами на

страхування, туристичного збору для іноземних туристів та англомовного супроводжуючого. Тому розрахунок турпродукту для постачання іноземним туристам наведено у Таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

**Калькуляція ціни туристичного продукту “Здоровий дух Карпат”
для іноземних туристів**

№	Стаття калькуляції	Ціна з розрахунку на 1 особу, грн	Ціна з розрахунку на 20 осіб, грн
1.	Авіапереліт	3486	69360
2.	Проживання в готелі	3900	78000
3.	Трансфер	97,81	2152
3.1	До+з аеропорту “Бориспіль”	35,45	780
3.2	До+з аеропорту “Івано-Франківськ”	55,55	1222
3.3	На похід до гори Хом’як	6,81	150
4.	Харчування	2800	56000
5.	Екскурсії	564,33	11286,60
5.1	Похід в чани	285	5700
5.2	Проїзд на оглядовому підйомнику	150	3000
6.	Страхування	322,34	6446,8
7.	Туристичний збір	300	6000
8.	Витрати на супроводження (2 особи)	21975,94	
	• Авіапереліт • Трансфер • Проживання • Харчування • Екскурсії • Страхування • Туристичний збір	• 6936 • 192,62 • 7800 • 5600 • 1128,66 • 258,66 • 60	
9.	Педагогічно-розважальна програма	6300	126000
	Собівартість турпродукту	377221,34	
10.	Загальновиробничі витрати (10% від собівартості)	56583,20	
11.	Витрати на просування (5% від собівартості)	37722,13	
12.	Прибуток (15% від собівартості)	75444,27	
13.	Комісійна винагорода агента (3% від собівартості)	18861,07	
14.	Ціна за тур	28291,60	565832,01

*Джерело: складено автором.

Як ми бачимо з таблиці, вартість туру “Здоровий дух Карпат” на одну особу для іноземних туристів становить 28 291,60 грн, а вартість туру для

туроператора – 565 832,01 грн. Також варто спрогнозувати фінансові результати від реалізації нового туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму. Так як даний туристичний продукт є новим для туроператора, спочатку буде доцільно реалізувати три таких тури, щоб побачити подальші перспективи його розвитку. Тому, був сформований наступний план туристичного обслуговування, який складений на основі статистики попиту на туристичні послуги, в умовах епідеміологічної ситуації у світі.

Таблиця 3.7

**Прогноз попиту на туристичний продукт “Здоровий дух Карпат” для
внутрішніх та іноземних туристів на 2021 рік**

Період	Внутрішні туристи, осіб	Іноземні туристи, осіб	Разом, осіб
Перша зміна 18.07.2022-24.07.2022	14	6	20
Друга зміна 25.07.2022-31.07.2022	16	4	20
Третя зміна 01.08.2022-07.08.2022	16	4	20
Разом	46	14	60

**Джерело: складено автором.*

Таким чином, на 2022 рік орієнтовна кількість туристів, яку планується обслуговувати в рамках туристичного продукту “Здоровий дух Карпат” – 60 осіб, з них 46 осіб внутрішніх туристів та, відповідно, 14 – іноземних.

Оцінка ефективності запропонованих заходів ґрунтується на визначенні потенційних доходів та можливих витрат з урахуванням запропонованих заходів. На основі даних про розрахунки ціни туристичних продуктів, а також прогнозу попиту на їх продаж були визначені результати прогнозу від формування та продажу турів дитячого оздоровчого туризму “Здоровий дух

Карпат” (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Прогнозні результати від формування та продажу турів “Здоровий дух Карпат” на 2021 рік

Період	Доходи від продажу турів, грн			Витрати		Фінансові результати		
	Внутрішні туристи, тис. грн	Іноземні туристи, тис. грн	Разом, тис. грн	Прямі витрати, тис. грн	Непрямі витрати, тис. грн	Прибуток до оподаткування, тис. грн	Податок на прибуток, тис. грн	Чистий прибуток, тис. грн
Перша зміна	268,090	169,749	437,839	314,738	123,100	52,884	9,519	43,364
Друга зміна	306,389	113,166	419,555	305,512	113,742	49,652	8,937	40,714
Третя зміна	306,389	113,166	419,555	305,512	113,742	49,652	8,937	40,714
Разом	574,479	282,915	857,394	925,762	350,584	152,188	27,393	124,794

**Джерело: складено автором.*

З таблиці 3.8, ми можемо бачити, що за три тижні туроператор «Джоін ап» зможе отримати чистий прибуток в розмірі 124 тисячі 794 грн. Це буде можливе за рахунок дійсності прогнозу попиту на туристичний продукт «Здоровий дух Карпат».

Висновки до розділу 3

Дитячий оздоровчий туризм привносить дуже значний внесок у соціальний розвиток країни, тому варто приділяти йому увагу та розробляти проєкти розвитку даного виду туризму. Івано-Франківська область має всі наявні для цього перспективи.

З урахуванням сильних сторін регіону, в третьому розділі було запропоноване впровадження нового туристичного продукту для дітей з метою їх оздоровлення та відпочинку в Карпатах.

Програма туру тримає акцент на оздоровленні не тільки тіла, а і духу дитини, її внутрішнього стану. Програма туру також включає в себе різноманітні інтерактивні заняття, з нахилом до психології взаємовідносин, арт-терапію, яка допомагає дітям звільнити свій внутрішній емоційний стан, а також оздоровчий похід на гору Хом'як.

Розрахувавши детальну калькуляцію туру з розрахунку на одну особу для внутрішнього туриста та іноземного. На основі даних про розрахунки ціни туристичних продуктів, а також прогнозу попиту на їх продаж були визначені результати прогнозу від формування та продажу турів дитячого оздоровчого туризму “Здоровий дух Карпат”. Якщо слідувати запропонованому прогнозному плану, в підсумку туристичний оператор «Джоін ап» зможе отримати чистий прибуток у розмірі майже 125 тисяч грн.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведеної роботи можна зробити наступні висновки.

Розвиток дитячого оздоровчого туризму є важливим елементом розвитку економіки держави. Питання оздоровлення та відпочинку дітей визначає рівень життя населення та розвиток держави в цілому. Дитячий оздоровчий туризм сьогодні все частіше розглядається як засіб активного відпочинку, що сприяє розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню інтелектуального та культурного рівня дитини, розумному використанню вільного часу. Діяльність дитячих оздоровчих та санаторно-курортних закладів спрямована на досягнення високого рівня фізичного та психоемоційного стану, загартування та зміцнення імунітету під час оздоровчої зміни, створення комфортних умов для відпочинку, належних умов для розвитку творчості та інтелекту, процеси індивідуального розвитку та соціалізації. Дитячий туризм в Україні не так швидко розвивається, як за кордоном. Звичайно, існує багато приватних закладів, але що стосується дитячих таборів, пансіонатів, туристських баз державного підпорядкування, то вони не завжди надають якісні послуги.

Сутність оздоровчого туризму обумовлює визначення складових туристичних ресурсів. Туристичні ресурси дитячого оздоровчого туризму включають в себе наступні види ресурсів: природно-кліматичні, культурно-естетичні, концептуальні, соціально-економічні та інфраструктурні. Івано-Франківська область має в наявності всі вищезазначені складові туристичних ресурсів дитячого оздоровчого туризму і може використовувати їх для підвищення рівня розвитку досліджуваного виду туризму.

На ринку дитячого оздоровчого туризму спостерігається невисокий рівень конкуренції, через невелику кількість підприємств, що спеціалізуються на даному виді туризму. Протягом останніх декількох років в Україні спостерігається коливання в статистиці обслуговуваних туристів у сторону зменшення через ситуацію з коронавірусною інфекцією.

Зробивши SWOT-аналіз, можна побачити, що Івано-Франківська область має сильні сторони, які мають значну перевагу над більшістю областей України.

Поряд із сильними сторонами є і немала кількість слабкостей, які можна знизити до нуля, шляхом використання потенціалу та можливостей регіону. Загрози які постають перед проєктами розвитку туризму мають бути вирішені на державному рівні.

Дитячий оздоровчий туризм має вагомий вплив на соціальний розвиток країни, тому варто приділяти йому увагу та розробляти проєкти розвитку даного виду туризму. Івано-Франківська область має всі наявні для цього перспективи.

Розглянувши основні напрями формування нового туристичного продукту у сфері дитячого оздоровчого туризму у Івано-Франківській області, ми також пропонуємо наголосити на основних передумовах для його подальшого розвитку. Для цього необхідно враховувати інвестиційні передумови та потенціал регіону, які необхідні для фінансування нових туристичних проєктів. З урахуванням сильних сторін регіону, в третьому розділі було запропоноване впровадження нового туристичного продукту для дітей з метою їх оздоровлення та відпочинку в Карпатах – «Здоровий дух Карпат», який передбачає поїздку до Івано-Франківської області. Організацію формування та продажу нового туристичного продукту має здійснювати туристичний оператор «Джоін ап».

Програма туру тримає акцент на оздоровленні не тільки тіла, а і духу дитини, її внутрішнього стану. Програма туру також включає в себе різноманітні інтерактивні заняття, з нахилом до психології взаємовідносин, арт-терапію, яка допомагає дітям звільнити свій внутрішній емоційний стан, а також оздоровчий похід на гору Хом'як.

Розрахувавши детальну калькуляцію туру з розрахунку на одну особу для внутрішнього туриста та іноземного. Якщо слідувати запропонованому прогностичному плану, в підсумку туристичний оператор «Джоін ап» зможе отримати чистий прибуток у розмірі майже 125 тисяч грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04.12.2019 №329-IX.
2. Положення про затвердження порядку направлення дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету: затв. Кабінетом Міністрів України від 31.01.2018 № 42.
3. Положення про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах: затв. Кабінетом Міністрів України від 23.12.2020 № 1313.
4. Положення про затвердження Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки та Плану заходів з її реалізації на 2021-2023 роки від 21.02.2020 № 1381-34/2020.
5. Бейдик О.О. Рекреаційно–туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія / О.О. Бейдик. – К.: Київський університет, 2017. – 395 с.
6. Белей Л.М. Про основні екологічні та соціально–економічні функції лісів карпатського національного природного парку: монографія / Л.М. Белей Л.П. Вередюк – Івано–Франківськ. – 2017. – С. 15–26.
7. Географія туризму: навчальний посібник / С.П. Кузик. – К. Знання, 2018. – 271 с.
8. Географія туризму України: навчально–методичний посібник / М.Й. Рутинський. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 345 с.
9. Грабовський Ю.А. Спортивний туризм: навч. посіб. / Ю.А. Грабовський, О.В. Скалій, Т.В. Скалій. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. – 256 с.
10. Дитячо–юнацький туризм в Україні як територіальна соціально–економічна система: проблеми та перспективи розвитку [текст]: дис. на здобуття наукового ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02. – економічна та соціальна географія / Колотуха Олександр Васильович. – К.: Ін–т географії НАН України, 2014. – 257 с.

11. Дмитрук О.Ю. Екотуризм: навчальний посібник / О.Ю. Дмитрук – К.: Альтерпрес, 2009. – 540 с.
12. Домище–Медяник А.М. Теоретичні засади формування стратегії розвитку дитячих санаторно–курортних та оздоровчих закладів в Україні /А.М. Домище-Медяник // Ужгород: Науковий вісник Ужгородського університету. – 2015. – Вип. 33. – Ч.3. – С. 75–80.
13. Зелений туризм: навчальний посібник / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – К.: Знання, 2018. – 271 с.
14. Калініченко А.Г. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку: поняття, види та форми діяльності / А.Г. Калініченко // Державне управління в Україні: проблеми державотворення, виклики та перспективи: Матеріали II Міжнар. наук. конф. аспірантів та докторантів з державного управління – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. – С. 30–43.
15. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Зелена Буковина, 2015. – 300 с.
16. Коцан Н.Н. Історія розвитку дитячого туризму в Україні / Н.Н. Коцан // Географія та туризм. – 2016. – Вип. 6. – С. 38–42.
17. Малиновська О.Ю. Ринок дитячого туризму: інноваційні форми організації відпочинку / О.Ю. Малиновська, К.С. Долгова // Географія та туризм. – 2015. – Вип. 24. – С. 60–69.
18. Мельнійчук М.М. Молодіжний та дитячий туризм: сутність та класифікація за віком / М.М. Мельнійчук, В.О. Зейко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Геологія. Географія. Екологія. – 2016. – Вип. 44. – С. 188–122.
19. Нікітенко С.І. Розвиток молодіжного та дитячого туризму в незалежній Україні: проблеми та перспективи. / С.І. Нікітенко // Наукові праці. – 2016. – Т. 62. – Вип. 49. – С. 64–68.
20. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник / М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 165 с.

- 21.Петринка Л.В. Географія туризму у 2-х частинах / Л.В. Петринка // Х.: Вид-во група «Основа». – 2017. – Ч.1. – 95 с.
- 22.Плешивцова М.В. Організація дитячого туризму в Україні / М.В. Плешивцова // Географія та туризм. – 2016. – Вип. 14. – С. 120-134.
- 23.Рекреаційна географія: навчальний посібник / Н.М. Сажнева. – Мелітополь: Люкс, 2016. – 270 с.
- 24.Рекреаційна географія та туризм (словник–довідник сучасних термінологічних понять): навчальний посібник / Н.М. Сажнева, І.А. Арсененко. – Мелітополь: Люкс, 2016. – 136 с.
- 25.Руденко В.П. Географія природно–ресурсного потенціалу України: монографія / В.П. Руденко. – Львів, 2016. – 240 с.
- 26.Сучасні різновиди туризму: навч. посібник / Ф.Ф. Шандор, М.П. Кляп. – К.: Знання, 2017. – 334 с.
- 27.Туристичне краєзнавство: навчальний посібник / Є.В. Панкова. – К.: «Альтерпрес», 2018. – 352 с.
- 28.Туристичне краєзнавство: навчальний посібник / В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський. – К.: Знання, 2018. – 2–ге видання. – 575 с.
- 29.Формування системи дитячого оздоровлення і туризму [текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.09.01 – демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика / Кашуба Ярослав Миколайович Кашуба. – Л.: НАН України, 2016. – 21 с.
- 30.Чертовська Д.В. Проблеми розвитку дитячого туризму в Україні / Д.В. Чертовська // Географія та туризм. – 2017. – Вип. 23. – С. 86–93.
- 31.Чеховська Л.Я. Основи краєзнавчо–туристичної діяльності: навчальний посібник / Л.Я. Чеховська, Р.Р. Сіренко. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 540 с.
- 32.Чорна Л.В. Інноваційні підходи до організації літнього дитячого оздоровлення / Л.В. Чорна // Карпатський Край. – 2015. – №1–2. – С. 225–230.

33. Шандова Н.В., Билим О.С. Ресурсне забезпечення оздоровчого туризму / Н.В. Шандова, О.С. Билим // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка та менеджмент. – 2018. – Вип. 3. – С.12–16.
34. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
35. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/dzov/dzov_u.htm
36. Івано–Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І.Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lib.if.ua/>
37. Координаційний центр з надання правової допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.legalaid.gov.ua/>
38. Офіційний вебсайт гірськолижного курорту Буковель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bukovel.com/>
39. Офіційний вебсайт Івано–Франківської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.if.gov.ua/>
40. Офіційний вебсайт міста Івано–Франківськ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mvk.if.ua/>
41. Офіційний вебсайт Туроператора «Апельсин» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apelsyn.com/uk/main.html>
42. Офіційний вебсайт Туроператора «Байдюк тур» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://baidiuk-tour.com.ua/>
43. Офіційний вебсайт Туроператора «Галицькі подорожі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://galizienreisen.com/uk/>
44. Офіційний вебсайт Туроператора «Дивовижна Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.amazing-ua.com/>
45. Офіційний вебсайт Туроператора «Кей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://key.if.ua/ua/>
46. Офіційний вебсайт Туроператора «Надія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nadiyatour.com/>

- 47.Офіційний вебсайт Туроператора «СОФІЯ ТУРС» [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <https://www.hottour.in.ua/>
- 48.Статистичний збірник: Діти, жінки та сім'я в Україні [Електронний ресурс].
– Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/09/DJS_2019_pdf.pdf
- 49.Статистичний збірник: Івано – Франківщина у цифрах [Електронний
ресурс]. – Режим доступу:
<https://www.ifstat.gov.ua/Grafiky/INFOGRAFIKA/OBKCLAD/2020/2015-2019.pdf>
- 50.Статистичний збірник: Оздоровлення дітей у дитячих закладах
оздоровлення та відпочинку влітку 2019 року [Електронний ресурс]. –
Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/oddz/Ozdor_ditey_u.xls
- 51.Статистичний збірник: Туристична діяльність в Україні у 2018 році
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/tyr/tyr_dil/tur_dil_18.xls
- 52.Статистичний збірник: Туристична діяльність в Україні у 2019 році
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/tyr/tyr_dil/tur_d_19_u.xlsx
- 53.Статистичний збірник: Туристична діяльність в Україні у 2020 році
[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/tyr/tyr_dil/tur_d_20ue.xlsx

ДОДАТКИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

**Збірник
наукових статей
студентів**

Частина 1

Київ 2021

**Київський національний торговельно-економічний
університет
Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу
Кафедра туризму та рекреації**

ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

**Збірник наукових статей студентів заочної форми навчання,
які здобувають освітній ступінь «магістр»
спеціальностей 073 «Менеджмент»
(спеціалізація «Туристичний
та курортно-рекреаційний менеджмент»),
242 «Туризм» (спеціалізація «Міжнародний
туристичний бізнес»)**

Частина 1

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ТУРИСТИЧНИЙ ТА КУРОРТНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ	
БОРИСИЧОВА В. УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	6
КРИНІЦЬКА Л. РОЗРОБКА МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТУРИЗМУ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	10
ЛОКУТОВА О. ФОРМУВАННЯ АГРОТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ	16
НЕЧИПУРЕНКО Д. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЦІННІСНО- ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ В ТУРИЗМІ	21
РІПЕНКО Д. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ НА ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	27
СИТНИК Р. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ КУЛЬТУРОЮ ПЕРСОНАЛУ ТУРИСТИЧНОЇ МЕРЕЖІ	32
ТОЛОЧИН А. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	38
МІЖНАРОДНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС	
АНДРІЄВСЬКА О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ МІСТА КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ	45
БЛОЩИНСЬКА А. ПРОСУВАННЯ ПРОДУКТУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	53
ГОЛОВА М. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МАРКЕТИНГУ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	59
ГОРОБЕЦЬ В. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І ПРОСУВАННЯ ПРОДУКТУ МУЗЕЙНОГО ТУРИЗМУ	64

СРЕСЬКО В. МУЗИЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК СКЛАДОВА ПОДІСОВОГО ТУРИЗМУ	71
КОНОНЕНКО П. КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ ЕТНОГРАФІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	75
КОРОЛЬОВА П. ГІРСЬКОЛИЖНИЙ ТУРИЗМ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19	81
КРИЛОМАКА А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ	86
КУЧЕРУК В. ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ	93
МИНЧЕНКО А. ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ	100
ПОДОЛИННА А. ПРОСУВАННЯ ПРОДУКТУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ	104
СОРОКОПУД А. СУТНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПРОСУВАННЯ	111
ЧЕРНИШЕНКО Д. ПРОСУВАННЯ КУРОРТНОГО ПРОДУКТУ ПРИАЗОВ'Я ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТІВ	116
ШЕВЧУК О. ФОРМУВАННЯ ІВЕНТИВНОГО ПОРТФЕЛЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ РИНКУ В'ЇЗНОГО ТУРИЗМУ	120
ШИДІЙ А. СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ	126
ТРОФИМЧУК Ю. НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	131

Отже, гірськолижний туризм – комбінований вид туризму, що включає елементи наступних видів туризму: лікувально-оздоровчого, рекреаційного, спортивного аматорського, екологічного. В останні три десятиліття він розвивається дуже швидко. Привабливість гірськолижного туризму зумовлена тим, що це активний вид спорту і відпочинку в зимовий час.

Івано-Франківщина – одне з небагатьох місць в Україні, придатних для розвитку зимових видів відпочинку.

Таким чином, комплексне просування продуктів гірськолижного туризму за допомогою маркетингових комунікацій – це поєднання основних (реклама, стимулювання збуту, зв'язки з громадськістю, особистий продаж, прямий маркетинг) та синтетичних маркетингових комунікацій (виставки, спонсорство, брендинг та інтегровані маркетингові комунікації) маркетингових цілей.

Отже комплекс просування продуктів гірськолижного туризму на електронному ринку містить традиційні елементи (реклама, зв'язки з громадськістю, прямий маркетинг, стимулювання збуту). Однак у мережі ці елементи набувають нового відображення, тому виникають нові види просування, що властиві лише цьому ринку.

Список використаних джерел

1. Забалдіна Ю.Б. Маркетинг туристичного підприємства: Навч. посібник. – Київ: Музична Україна., 2016. 196с.
2. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму. Київ: Вища освіта ХХІ століття. 2015. 334 с.
3. Мозгова В.Г. Інструменти Internet-маркетингу та їх переваги для сучасних українських підприємств. Ефективна економіка. 2018. №10. С. 79–86.
4. Рутинський М. Й. Івано-Франківщина: територіальна організація туристичного комплексу та структура сучасного туристичного продукту регіону. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: Географія. Вінниця: 2018. Випуск 7. С. 177–184.
5. Туризм після пандемії. URL: <https://www.polskieradio.pl/398/7864/Artykul/2499475,%d0%a2%d1%83%d1%80%d0%b8%d0%b7%d0%bc-%d0%bf% d1%96%d1%81% d0%bb% d1%8f-%d0%bf%d0%b0%d0%bd%d0%b4%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%97>
6. Туркалевич, Т. О. Розвиток туризму в Івано-Франківській області. URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Geographia/68124.doc.htm.

Робота виконана під науковим керівництвом канд. екон. наук, доцента ЗАБАЛДІНОЇ Ю. Б.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЄКТУВАННЯ ПРОДУКТУ ДИТЯЧОГО ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ

КРИЛОМАКА А., 2 курс ФРГТБ КНТЕУ,
спеціальність «Туризм», спеціалізація «Міжнародний туристичний бізнес»

У статті уточнено зміст поняття «дитячий оздоровчий туризм». Проаналізовано сутність та наукові засади дитячого оздоровчого туризму. Охарактеризовано методологію проєктування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.

Ключові слова: туризм, дитячий оздоровчий туризм, туристичний продукт.

The content of the concept of «children's health tourism» is specified in the article. The essence and scientific principles of children's health tourism are given. The methodology of designing a tourist product in the field of health tourism for children is described.

Key words: tourism, children's health tourism, tourist product.

Актуальність дослідження. Ринок дитячого оздоровчого туризму в Україні зараз перебуває у стадії реформування та диверсифікації. Пропозиції туристичних послуг дітям надходять від підприємств різних форм власності, розробляються різноманітні програми рекреаційно-розважального та освітнього змісту, формується цінова політика підприємств, змінюється географія внутрішнього дитячого туризму. Також небагато туристичних підприємств, що спеціалізуються на оздоровчому туризмі для дітей, тому рівень конкуренції в цьому сегменті є відносно низьким. У той же час є мало досліджень з детальним аналізом стану та перспектив розвитку дитячого оздоровчого туризму в країні, проблем, з якими стикаються всі учасники ринку, особливостей, пов'язаних із значними сезонними коливаннями в цьому сегменті, та особлива відповідальність суб'єктів туристичної діяльності.

Аналіз останніх наукових публікацій. Багато вчених приділяли увагу вивченню дитячого оздоровчого туризму в Україні, зокрема, Бейдик О. О., Долгова К.С., Малиновська О. Ю., Нікітенко С. І., Калініченко А. Г., Плешивцова М. В., Чертовська Д. В., Коцан Н. Н. тощо. Таким чином, автори зазначають, що розвиток дитячого оздоровчого туризму є важливим елементом розвитку економіки держави. Питання оздоровлення та відпочинку дітей визначає рівень життя населення та розвиток держави в цілому [6]. Важливий внесок у вивчення цього напрямку туризму належить працям Колотухи О. В. На його думку, дитячий оздоровчий туризм – це рекреаційна діяльність дітей, спрямована на задоволення різноманітних потреб особистості, зокрема, оздоровчих, спортивних та пізнавальних, поза місцем постійного проживання та навчання [8].

Метою статті є дослідження особливостей та методології проектування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей. Досягнення мети роботи передбачає вирішення таких завдань:

- уточнити зміст поняття «дитячий оздоровчий туризм»;
- охарактеризувати методологію проектування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей;
- визначити напрямки удосконалення формування туристичного продукту дитячого оздоровчого туризму на туристичному підприємстві.

Об'єктом дослідження виступає процес проектування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади проектування туристичного продукту у сфері оздоровчого туризму для дітей.

Виклад основного матеріалу. Розкриваючи зміст даного питання, спочатку доцільно визначити зміст понять дитячого оздоровчого туризму.

Розглянемо існуючі визначення поняття «дитячого оздоровчого туризму» у трактуванні різноманітних авторів (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення поняття «дитячий оздоровчий туризм» у трактуванні різних авторів

Автор поняття	Визначення поняття
Колотуха О. В. [4]	Дитячий оздоровчий туризм це – рекреаційна діяльність дітей, спрямована на задоволення оздоровчих, спортивних та пізнавальних потреб особистості поза місцем постійного проживання й навчання

Автор поняття	Визначення поняття
Мельничук М. М. та Зейко В.О. [6]	Дитячий оздоровчий туризм – це організовані рекреаційні заходи для осіб до 18 років поза межами їхнього постійного місця проживання та навчання, пов'язані із використанням позаурочного часу для оздоровчої, виховної, культурно-пізнавальної, красзнавчої та спортивної діяльності
Романова Н. В. [10]	Дитячий оздоровчий туризм – це тимчасові виїзди (подорожі) дітей з метою відпочинку, навчання, участі в різних заходах, оздоровлення, що організовані спеціалізованими підприємствами, які забезпечують комплекс специфічних послуг

Проаналізувавши існуючі трактування поняття «дитячий оздоровчий туризм» можна сформулювати узагальнене його визначення: «Дитячий оздоровчий туризм – це тимчасові виїзди осіб до 18 років поза межами їхнього постійного місця проживання та навчання, з метою відпочинку та задоволення оздоровчих, культурно-пізнавальних, красзнавчих та спортивних потреб».

Дитячий оздоровчий туризм сьогодні все частіше розглядається як засіб активного відпочинку, що сприяє розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню інтелектуального та культурного рівня дитини, розумному використанню вільного часу. Дитячий оздоровчий туризм – найбільш благородний сектор туристичного ринку, який динамічно розвивається у багатьох країнах світу. Актуальність цієї теми також підсилюється відсутністю фундаментальних наукових розробок у цій галузі та розрізним висвітленням певних проблем у наукових публікаціях. Дитячий оздоровчий туризм є ефективним засобом навчання, виховання, оздоровлення, знайомлення учнів з рідним краєм, їх соціальної адаптації, підтримання здорового способу життя [4].

Діяльність дитячих оздоровчих та санаторно-курортних закладів спрямована на досягнення високого рівня фізичного та психоемоційного стану, загартовування та зміцнення імунітету під час оздоровчої зміни, створення комфортних умов для відпочинку, належних умов для розвитку творчості та інтелекту, процеси індивідуального розвитку та соціалізації.

Сучасна класифікація дитячого туризму можлива за декількома ознаками. Так, за географічною ознакою відпочинок дітей може бути внутрішнім – в межах свого регіону, міста або країни, і виїзним дитячим туризмом – наприклад, за кордон, хоча міжнародний туризм серед дітей не користується популярністю.

Дитячий оздоровчий туризм є підвидом дитячого туризму. У дитячому туризмі на сьогодні можна виділити такі основні напрями:

- відпочинок у спеціалізованих дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (оздоровчі літні табори, санаторії і клініки) в Україні й за кордоном;
- відпочинок у літніх дитячих таборах, які пропонують насичені анімаційні програми (окремо виділяються тематичні табори: спортивні, кінноспортивні, археологічні, творчої або релігійної направленості і т.п.);
- культурно-пізнавальні тури по Україні і за кордон;
- спортивний туризм та активний відпочинок (піші походи, сплави на байдарках, велосипедні походи тощо) та ін.

Попит та пропозиція на ринку дитячого туризму мають яскраво виражений сезонний характер. Літо вважають найпопулярнішим сезоном, коли попит та пропозиція однаково стабільні. Найбільш масовим видом дитячого туризму є відвідування дитячих спортивних центрів, центрів дитячого відпочинку, оздоровчих таборів та закладів санаторного типу, що спеціалізуються на профілактичному лікуванні. Середня тривалість дитячого відпочинку – 21-24 дні. За кордон тури для дітей організовують на 15-30 днів.

Дитячі заклади рекреаційно-туристичного призначення включають дві групи: дитячі санаторно-курортні заклади, дитячі оздоровчі заклади (їх типи: заміські, санаторні,

профільні, з денним перебуванням, праці і відпочинку) і різні форми об'єднань – комплекси, центри (як правило, колишні піонерські табори). Згідно з класифікацією форм туризму, дитячий оздоровчий туризм можна поділити за наступними ознаками: за формами (внутрішній, міжнародний), за характером організації (груповий, організований, стаціонарний), за способом фінансування (соціальний, комерційний), за інтенсивністю продажів путівок (постійний, сезонний).

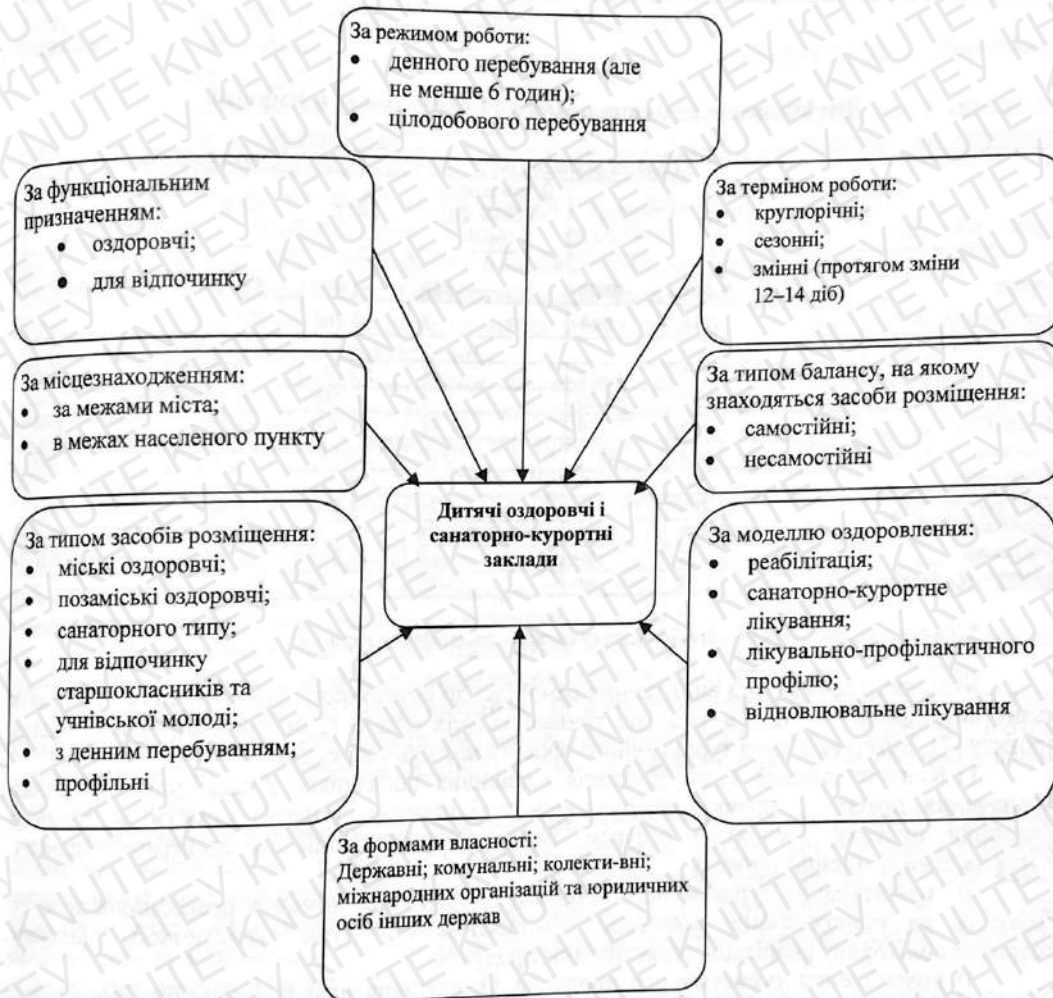

Рис. 1. Класифікація дитячих оздоровчих і санаторно-курортних закладів

Джерело: складено автором

Лікувально-оздоровчий дитячий туризм в Україні представлений дитячими оздоровчими таборами, санаторіями, профілакторіями, реабілітаційними центрами. В Україні влітку 2019 р. працювало 8 808 дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, з них – 241 дитячих закладів оздоровлення, 8 567 – закладів відпочинку (табл. 2).

У порівнянні з 2018 р. кількість дитячих закладів зменшилася на 520 одиниць, але кількість місць зросла на 4 413. Що стосується досліджуваного виду туризму, а саме дитячого оздоровчого туризму, то аналіз показує, що саме заклади оздоровлення дітей зменшилися в кількості на 3 одиниці, місць – 76 одиниць. Це показує більш позитивну динаміку, порівняно з закладами дитячого відпочинку.

Сучасний розвиток дитячого оздоровчого туризму в Україні характеризується невисокими показниками. Більшість дитячих закладів оздоровлення та відпочинку працюють сезонно – влітку. Фінанси, які виділяє держава на оздоровлення та відпочинок дітей, не покривають усіх потреб.

Дитячий оздоровчий туризм є стабільним компонентом доходу в бюджет у будь-якій країні. Але слід врахувати, що організація дитячого відпочинку має свою специфіку. Цим повинні займатися висококваліфіковані фахівці, які мають досвід роботи з дітьми.

Таблиця 2

Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку в Україні

	Кількість закладів, од			У них місць, од		
	2018	2019	Відхилення (-, +) 2018–2019 рр.	2018	2019	Відхилення (-, +) 2018–2019 рр.
Усього	9 328	8808	-520	94 055	98 468	+4 413
з них заклади оздоровлення	244	241	-3	63 308	63 232	-76
у тому числі						
позаміські	212	211	-1	53 144	53 709	+565
санаторного типу	27	26	-1	6 140	6 519	+379
дитячі центри	5	4	-1	4 024	3 004	-1 020
з них заклади відпочинку	9 084	8567	-517	30 747	35 236	+4 489
у тому числі						
праці і відпочинку	269	249	-20	1 530	1 943	+413
з денним перебуванням	8 606	8 113	-493	x	x	x
Позаміські	131	139	+8	29 217	33 293	+4 076
наметові містечка	78	66	-12	x	x	x

* Джерел: складено за даними Державної служби статистики України.

Будь-який проєкт, від виникнення самої ідеї до остаточного його втілення, проходить низку послідовних етапів, а загальна тривалість усіх етапів є, по суті, життєвим циклом проєкту [7]. Життєвий цикл туристичного проєкту містить такі етапи:

1) Концептуальний етап. Збирання первинних показників. Аналіз вихідних даних. Визначення потреб у проєкті. Формування цілі проєкту. Головні вимоги до проєкту. Учасники проєкту. Необхідні ресурси. Визначення концепції та експертиза проєкту. Утвердження концепції проєкту.

2) Проектування туристичного продукту. Формування команди розробників проєкту. Розвиток та конкретизація концепції. Визначення структури туристичного продукту. Розробка кошторису реалізації туристичного продукту.

3) Розроблення туристичного продукту. Оперативне планування робіт. Контроль за виконанням робіт. Розробка технологічних процесів створення туристичного продукту. Опрацювання ділових контактів. Юридичне оформлення господарських відносин. Визначення показників якості туристичного продукту. Калькуляція ціни туристичного продукту.

4) Завершальний етап. Планування процесу закінчення проєкту. Апробація створеного туристичного продукту. Підготовка та набір персоналу для продажу туристичного продукту. Створення необхідних інструкційно-нормативних документів для учасників проєкту. Уведення туристичного продукту в експлуатацію.

Основними споживачами на ринку дитячого туризму, на сьогоднішній день і в прогнозі на майбутнє, виступають підприємства та приватні особи, а за рахунок щорічного фінансування попит на путівки до дитячих оздоровчих та санаторно-курортних таборів стабільний і високий.

Для дитячого оздоровчого туризму підбирається місце розміщення, тип харчування, склад програми перебування та інші супутні послуги. Так, організація дитячого туризму, при

достить поміркованих цінах на тури і невисоких вимогах до якості розміщення, передбачає триразове харчування, організацію програми, де відпочинок і розваги чергуються з заходами пізнавального та виховного характеру.

Важливою умовою підвищення ефективності та конкурентоспроможності сучасного туристичного продукту для дітей є постійне поліпшення обслуговування туристів під час подорожі. Для надання якісного обслуговування туристам під час їх подорожі на транспортних засобах у відповідності з умовами договорів (контрактів) з транспортними організаціями туристичні підприємства зобов'язані забезпечити:

- своєчасне і якісне розміщення туристів, доставку їх багажу та його збереження, харчування туристів під час подорожі;
- контроль за оснащенням та санітарним станом вагонів, автобусів, кают, якістю їжі, нормами її видачі, рівнем обслуговування в пунктах харчування на маршруті, своєчасністю подання та відправлення транспорту;
- надання туристам необхідної допомоги у випадках їх захворювання [5].

Відповідні обов'язки покладаються туристичними підприємствами на своїх представників в аеропортах, на вокзалах, а також супроводжуючих туристів на маршруті.

Туристичні підприємства забезпечують своєчасне замовлення та надання туристам харчування згідно з умовами туру та класу обслуговування (в тому числі дегустація, прощальні вечори, дорожні набори тощо).

За порушення санітарних вимог та правил, реалізацію продукції власного та імпортного виробництва, забороненої до випуску і реалізації як небезпечної для життя і здоров'я туристів, а також у випадках, що призвели до тяжких наслідків, підприємства харчування несуть відповідальність згідно з чинним законодавством [5].

Екскурсійне та культурно-видовищне обслуговування туристів організується фахівцями туристичних підприємств або фізичними особами, що надають такі послуги, на підставі договорів (контрактів). До проведення екскурсій залучаються екскурсоводи, гіді-перекладачі, які мають відповідну кваліфікацію та спеціальний дозвіл (ліцензію) на право зайняття такою діяльністю, а також супровідники з педагогічною освітою.

Туристичні підприємства, що займаються екскурсійним обслуговуванням, повинні мати перелік екскурсій та культурно-видовищних заходів, що пропонуються туристам.

Лікувально-оздоровче обслуговування дитячих груп включає зайняття фізичною культурою, фізіотерапевтичні процедури і масаж, відвідання саун і лазень, зайняття спортом – лижі, ковзани, вело – мотоспорт, альпінізм, теніс, а також морські та річкові прогулянки, походи тощо [10].

Лікувально-оздоровче обслуговування дітей організується туристичними підприємствами на власній базі або на умовах укладання договорів (контрактів) із спеціалізованими лікувальними та спортивними закладами. База для організації прийому та обслуговування туристів повинна бути належним чином обладнана: мати тренажерні зали, кімнати для масажу, зали та майданчики для занять фізкультурою і спортом, промаркіровані траси для одно-та багатоденних походів тощо.

У пунктах довгострокового перебування туристів (готелів рекреаційних зонах; туристські бази, круїзні судна, молодіжні центри і табори тощо) туристичні підприємства повинні дбати про організацію дозвілля туристів, що здійснюється ними за спеціально розробленими планами, які включають масові, групові та індивідуальні заходи. Суб'єкт туристичної діяльності повинен забезпечувати страхування (медичне та від нещасного випадку) туристів.

Суб'єкт туристичної діяльності повинен вести облік виданих туристам страхових полісів.

Конкретні вимоги до процесу обслуговування туристів повинні бути не нижче вимог діючих нормативних документів. Результатом проектування туристичної послуги є технологічні документи (технологічні карти, інструкції, правила, регламенти та ін.). У документації по контролю якості повинні бути установлені форми, методи та організація контролю за здійсненням процесу обслуговування туристів з метою забезпечення його відповідності запроектованим характеристикам.

Забезпечення безпеки туристів під час подорожі – головна турбота туристичної фірми. На забезпечення безпеки туристів спрямований цілий комплекс заходів, здійснюваних туристичними організаціями країн на території яких відбувається тур [3].

Ефективним шляхом розв'язання проблем щодо безпеки дитячого оздоровчого туризму під час подорожей – є розроблення та реалізація заходів, які дадуть змогу значно покращити рівень забезпечення захисту та безпеки туристів, подорожуючих і відпочиваючих та дозволить координувати дії органів державної влади у цій сфері та здійснювати належний контроль за виконанням вимог законодавчих і нормативно-правових актів щодо безпеки туристів. До письмового договору (контракту) між суб'єктом туристичної діяльності і туристом, який подорожує за кордон, суб'єкт туристичної діяльності, відповідно до вимог Закону України «Про туризм», повинен надавати туристам повну інформацію про організацію туру, їх права.

Висновки. Розвиток дитячого оздоровчого туризму є важливим елементом розвитку економіки держави. Питання оздоровлення та відпочинку дітей визначає рівень життя населення та розвиток держави в цілому. Дитячий оздоровчий туризм сьогодні все частіше розглядається як засіб активного відпочинку, що сприяє розвитку особистості, зміцненню здоров'я, підвищенню інтелектуального та культурного рівня дитини, розумному використанню вільного часу. Діяльність дитячих оздоровчих та санаторно-курортних закладів спрямована на досягнення високого рівня фізичного та психоемоційного стану, загартовування та зміцнення імунітету під час оздоровчої зміни, створення комфортних умов для відпочинку, належних умов для розвитку творчості та інтелекту, процесу індивідуального розвитку та соціалізації. В Україні дитячий туризм не так стрімко розвивається, як за кордоном. Звичайно, існує багато приватних закладів, що ж стосовно дитячих таборів, пансіонатів, туристських баз державного підпорядкування, то вони надають не завжди якісні послуги.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov>
2. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 04.09.2008 № 375VI (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/37517>
3. Кашуба Я.М. Формування системи дитячого оздоровлення і туризму: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.09.01 / Я.М. Кашуба; НАН України. – Львів. – 2016. – 21 с
4. Колотуха О. В. Дитячо-юнацький туризм в Україні як територіальна соціально-економічна система : проблеми та перспективи розвитку : дис. ... канд. геогр. наук : 11.00.02 / Колотуха О. В. ; Ін-т географії НАН України. – Київ, 2014. – 257 с
5. Мальська М.П. Основи туристичного бізнесу / М.П. Мальська, В.В. Худо, В.І. Цибух: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 165 с.
6. Мельнічук М.М. Молодіжний та дитячий туризм: сутність та класифікація за віком/ М.М. Мельнічук, В.О. Зейко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Геологія. Географія. Екологія. – 2016. – Вип. 44.
7. Плешивцова М.В. Організація дитячого туризму в Україні / М.В. Плешивцова // Географія та туризм. – 2015. – Вип. 14.
8. Положення «Про порядок направлення дітей на оздоровлення та відпочинок» від 31.01.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z084118>
9. Романова Н. В. Туризм в мінливому світі / за ред. Н. А. Восколович. – М.: Економічний факультет МГУ ім. М. В. Ломоносова. – М, 2016. – 142 с.
10. Чорна Л. В. Інноваційні підходи до організації літнього дитячого оздоровлення / Л.В. Чорна // Карпатський Край. – 2015. – № 1.

Робота виконана під науковим керівництвом канд. геогр. наук, доцента МАЗУРЦЯ Р. Р.

